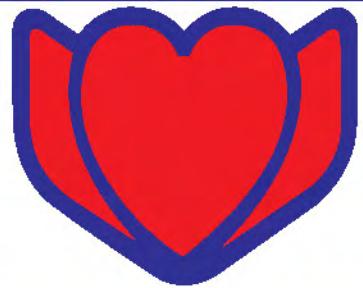

јануар - март 2010

Отеџа Истина

ЛИСТ УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА КИДНАПОВАНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ ГОДИНА VI BROJ 21

И ЗАСМЕЈА СЕ КУШНЕР

Изненађен питањем новинара Гласа Америке Божидара Ничића какав је његов став о актуелном питању око трговине органима и шта зна о “жутој кући” министар спољних послова Француске Бернар Кушнер се готово заценио од смеха. Добар и превејани глумац је готово пао од смеха на преводиоца који се такође удворички смејао као и остали део његове пратње. Изрежирани смех доктора Кушнера трајао је таман толико да смисли одговор, па ваљда видећи и сам да је неубедљив љутито је препоручио новинару да оде да се лечи јер је луд. Упитао је готово унезверено као да никада није чуо за појмове о којима је упитан: “Шта је то жута кућа?” Ту је стварно био лош глумац и није могао прикрити бес и мржњу према новинару чије га је питање, то се јасно видело дубоко погодило. Да стварно није знао ништа о том злочину, логично би било да то и каже. Хистеричан смех је меуђутим заменио хиљаду неизговорених речи оправдања којег очито није имао.

Да подсетимо само да смо већ у нашем часопису недавно објавили инсерт из листа “Курир” који је објавио да се након бомбардовања СР Југославије Кушнер здушно залагао за неке чудне закључке НАТО-а на штету Срба.

Након многих прикупљених података о њему смех доктора Бернара Кушнера би се могао претумачити и као смех очајника који има ноћне море.

М.М.К.

ОТЈЕТА ИСТИНА

**Удружење породица
киднапованих и несталих
лица на Косову и Метохији**

Главни и одговорни уредник
Милијана М. Комаревић

Редактор и лектор
Јелица М. Бабић

Компјутерска обрада
и
Штампа
“ИН” Земун

Тираж 1200 ком

Председник Удружења
Верица Томановић

Секретар Удружења
Олгица Божанић

Уређивачки одбор
Миланка Петровић
Павле Костић
Драгана Мајсторовић
Радмила Спасић
Слободанка Цветковић
Бранкица Антић
Милорад Трифуновић
Негован Маврић
Велибор Ађанчић
***

Први број часописа изашао је 31.
августа 2004. године,
излази тромесечно.

Часопис је објављен уз свесрдну
помоћ МКЦК
Часопис је бесплатан
текући рачун:
205-22276-93

Комерцијална банка А.Д. Београд

e-mail:udruzenjekidnest@yahoo.com
www.udruzenjeporodica.org.rs

САДРЖАЈ

Од нас мало тога зависи

4-5

Решити деценијски проблем

6

Споменику камен темељац

8

За киднапере казне нема

10

Невладин криминал

11

Знамо имена особа из “ЖУТЕ КУЋЕ”

12

Трговина органима уносан посао

15

Нестало 932 неалбанца

16

Судбине

23-34

На суду врана (наставак)

35-37

Разговор са Оливером Ивановићем државним секретаром у Министарству за Косово и Метохију

ОД НАС МАЛО ТОГА ЗАВИСИ

Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији основано је пре десет година и све чини не би ли се што више сазнало о судбинама људи и свима онима који су нестали без трага. Ово удружење је свим надлежним до-маћим и страним институцијама до-ставило на хиљаде доказа, спискова, изјава сведока, апела за помоћ а резултати су мали. На многа врата су закуцали - одговори обесхрабрујући а туга велика. Нада и даље постоји. Замолили смо Оливера Ивановића државног секретара у Министарству за Косово и Метохију да као човек са Космета каже шта мисли о проблемима киднапованих и несталих људи. Љубазно се одазвао нашој молби и ево његових одговара на наше питање.

*Проблем око проналaska киднапованих и несталих људи на КиМ настао је још далеке 1998. године када су евидентиране прве отмице Срба и неалбанаца. Од 1303 лица која су пријављена као отета или нестале до сада је предато 312 тела

Шта ви на то кажете?

- Нажалост нисмо имали боље резултате по питању проналажења и идентификације тела несталих и киднапованих, јер тај процес и поред нашег великог инсистирања још увек зависи од добре воље косметских Албанаца и често недовољно упорних представника Међународне заједнице. Остало су нерешена још 532 случаја, то јест у свим осталим, од укупно пријављених 1303 имамо несумњиве податке о судбини лица или месту извршења злочина, а 312 тела је идентификовано и предато породицама. Поступак идентификације је прилично тежак и скуп, а међународна заједница има све мање новца - каже Оливер Ивановић.

*Породице осим обећања и повремених примопредаја тела нису добиле конкретну помоћ у законском регулисању њиховог статуса и омогућавања да могу да располажу имовином, да добију породичне пензије и слична социјална и правна питања?

- Свакодневно смо у контакту

са представницима Удружења породица несталих и киднапованих, а недавно смо припремили и одржали састанак са Министром рада и социјалне политике Расимом Љајићем, Комисијом за нестала лица и представником Удружења ради договора о формирању стручне радне групе која би припремила предлог закона о правима породица несталих и киднапованих лица. Закон треба да регулише статус несталог лица, права породице, право располагања имовином и друге социјалне и правне недоумице.

*За све време борбе породица да сазнају истину о судбинама отетих, да упознала јавност кроз безбројне протесте и обраћања иностраној и до-

маћој јавности, држава није нашла за сходно да сазове бар једну седницу где би се разговарало о питању несталих и отетих људи и патњи њихових породица. Можете ли Ви и Ваше министарство покренути ово питање на Влади Србије и предложити да парламент Србије стави ову тему на једној од предстојећих седница?

- Влада је у више наврата разговарала о проблемима породица несталих и киднапованих. Удружења добијају финансијску и другу помоћ

која је можда скромна, али у сваком случају помаже опстанку ових удружења. Скупштина Србије ће, надам се током ове године добити предлог закона на разматрање па ће то бити прилика да се о проблемима несталих и киднапованих разговара на највишем политичком нивоу и пред очима јавности.

Предложићу надлежном скупштинском одбору да ово питање стави на дневни ред једне од својих седница како би на тај начин подржао породице и израду Закона о коме говорим.

*Колико наше власти могу да утичу на убрзаше ексхумација (Белаћевац) и идентификација (у Приштини и Тузли) и да затраже одговорност за нечињење, односно одувучење и заташкавање истине?

- Утицај Владе Србије - њених представника на брзину тока ексхумација и идентификација је само посредан и то преко представника Међународне заједнице. Мада, комисије за нестале и киднаповане и заједнички састанци радних група теку без икакве политизације. Заједничка судбина удружења породица несталих и киднапованих Срба и Албанаца их је зближила и они желе само једно - да се тела њихових чланова породица пронађу и врате како би се пристојно сахранили, а породице нашле душевни мир. Овај процес је изузетно важан предуслов за отварање једног другог процеса - помирења на Балкану. Република Србија и њени правосудни органи чине све како би разрешили неке од злочина извршених над Албанцима, Србима и другима, али нажалост са "друге стране" нема сличних иницијатива - нагласио је Ивановић.

*Мислите ли да је случајно донета одлука да сваки контигент КФОР-а однесе документацију у своју земљу о вођењу истраге о киднапованим и да ли је то начин склањања доказа о злочинима на простору Косова и Метохије?

- КФОР је и поред више-месечне припреме за долазак на Косово и Метохију, чини се био изне-нађен нивоом насиља и бруталношћу

косметских Албанаца према Србима, па је њихово реаговање у првим данима било доста смушено. Дошли су са идејом да на Космет врате "јадне Албанце", и заштите их од "злих и наоружаних Срба". Такав начин размишљања је последица вишегодишње индоктринације и пропаганде против тадашње власти у Србији, како би оправдали одлуку. Тако да у први мах КФОР није схватио шта се догађа, могуће је да у таквој ситуацији доказе нису чували или су их по завршетку свог три до четири месеца дугог мандата једносставно односили. Апсолутно сам сигуран да би војни контигенти из тог времена могли имати доста непосредних и посредних доказа о злочинима над Србима. Али је питање колико су ту докази употребљиви на суду, јер КФОР-ови војници нису сртучно оспособљени за прикупљање доказног материјала.

*Удружење породица киднапованих и несталих лица на Космету одмах након свог формирања доставило је спискове отетих људи. Дати су и подаци о појединим отмичарима. Нико није озбиљније реаговао на ове наше доказе док се није појавила књига Карле дел Понте "Лов"?

- Сигурно да је књига Карле дел Понте усталасала и окоштале инертне духове у главним градовима Западне Европе. Савет Европе је реаговао први а нешто касније и Европска унија, па ће за испитивање судбине несталих и киднапованих Срба бити постављена питања и представницима привремених институција у Приштини, а и представницима власти Републике Албаније.

*Стицао се утисак да се поједини наши политичари стиде отетих

Срба и неалбанаца. Једном премијеру је саветовано да не узима озбиљно наводе нашег Удружења. Хоће ли се то променити и хоће ли се овај проблем детаљније презентовати светској јавности?

- Проблематику несталих и киднапованих Срба истичу представници садашње Владе у свим својим међународним контактима. Не дозвољавамо да се то питање заборави. Сва регистрована удружења имају директан приступ Министарству за Косово и Метохију и Комисији за нестала лица Владе Србије. Штета је што удружења нису направила заједничку асоцијацију, јер би то отклонило проблем појединачне референтности појединог удружења.

*Зашто се о трговини организма киднапованих Срба и неалбанаца не говори иностраној јавности? Многи и у нашој земљи о томе мало знају - зашто је то тако?

- Са жаљењем могу да кажем да је питање Косова и Метохије за многе у Европи и свету помало заборављено, па у складу са тим, питање трговине организма киднапованих Срба не успева да се пробије у њихове медије. Важно је да ми на то питање гледамо као на веома битно и оно се мора решавати, то јест да инсистирамо на отварању процеса против извршилаца злочина над Србима на Косову и Метохији преко мисије ЕУЛЕКС и других међународних институција.

Специјално тужилаштво за ратне злочине интензивно ради на случајевима који су пријављени па се и ту очекују резултати, каже државни секретар у Министарству за Косово и Метохију Оливир Ивановић.

Вукман Видаковић

ТАЈНА ЖУТЕ КУЋЕ

Боже Господе помози
Што чујем вести нове
Зар има тако нешто
Као да неко зове.

Чујемо гласове наших
И нада траје у нама
Доста је родбине тужне
Ја знам да нисам сама.
У сну нас зову стално
Јајке чујемо у ноћ
Нисмо ни свесни били
Да од нас траже помоћ.

Чије ли срце куџа
На место брата мога
Да ли неком бубрег ради
Живота крвавога.

Одјекују шуме и горе
Чује се вапај из жуте куће
Ко ли сада дозива свога
И да ли чека свануће?

Баш ни мало милости
У њима није било
Обојили и жуту кућу
Да би се лакше скрило.

Да ли ко жели сада
да казни зликовца
да врати брата сестри
Сина мајци и деци оца.

То нико не обећава
свуда су затворена врата
да ли то неко дозива
Дођи узми ме тата.

Десет је година прошло
зликовац истину скрива
родитељи, деца, браћа и сестре
Не знају шта се то збива.

Може ли се то преживети
исписана књига стоји
читати је тешко свима
Казна за њих не постоји.

Органи њихови скупи
још скупље крваве сузе
да ли су тела бачена
Да породица не може да узме.

Све то вешто скривају
нико не помиње те судбине
а ми и даље живимо у нади
Чекамо, умиримо све ове године.

Милица Радуновић

Представници Координације српских удружења код Вељка Одаловића

ДОНЕТИ ЗАЈЕДНИЧКУ ДЕКЛАРАЦИЈУ О ЖРТВАМА

Сва српска удружења породица несталих лица генерално су незадовољна досадашњим радом институција која су надлежна да им помогну у више од деценијске борбе у проналажењу киднапованих, несталих и убијених лица - речено је на састанку са председником Комисије за нестале лица Вељком Одаловићем 5. фебруара 2010. године.

Истакнуто је да удружењима треба дати већи значај од овог који сада имају јер су она у непрекидном трагању за истином о отетим и несталим људима. Држава је дужна да да објашњење породицама о многим чињеницама и информацијама а породице их само наслућују или их добију посредно

преко неких других извора. Брига о породицама киднапованих је готово занемарљива, поготово кад се има у виду како су та питања регулисали албанци на Косову у Хрватској.

У вези доношења Декларације о жртвама Сребренице, Координација српских удружења донела је своје мишљење. Оно је послато Народној скупштини Србије на усвајање заједничке декларације о свим жртвама јер ће се на тај начин избеги дискриминација по националној или било каквој другој основи.

М.М.К.

Детаљ са седнице

Пријем код министра Расима Љајића

РЕШИТИ ДЕЦЕНИЈСКИ ПРОБЛЕМ

Представници Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији састали су се са министром рада и социјалне политике Расимом Љајићем и изложили му проблеме са којима се више од деценије боре. Наиме ни после 12 година од првих отмица на Косову и Метохији статус породица, чији су чланови отети, не могу да реше своје егзистенцијалне проблеме јер за то не постоји законска регулатива. Годинама се они врте у зачараном кругу обилазећи разноразне институције и представнике власти, али се проблеми не решавају. Многе породице пате јер своје

нестале не желе да прогласе мртвим пре њиховог проналаска. Без материјалних средстава, многи су и бескућници, без посла они преживљавају најтеже дане, не рачунајући свакодневну бол и тугу. Поред богатства, кућа, станови и имања која су им остала на Космету они не могу себи да обезбеде најосновнија средства за живот, јер се имовина води на киднапованог или несталог члана породице.

Министар Расим Љајић је обећао представницима Удружења да ће учинити све што је у домену његове надлежности да се овај горући проблем породица реши на најбољи начин и да бар са те социјалне стране престану патње члanova породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији.

М.М.К.

Сусрет са Љајићем

У Сарајеву одржан Одбор регионалне Координације

ЗАЈЕДНО СЕ МОЖЕ МНОГО ВИШЕ

Дводневни састанак Одбора регионалне координације одржан је у Сарајеву 23. и 24. фебруара био је прилика да се поново потенцира на још већим активностима у проналажењу несталих људи, утврђивање права породица, али и тешњој сарадњи и удруживању како би се постигли циљеви због кога су удружења и основана. Гово-

рило се и о битним процедурама питањима, али и о укључивању представника Албанаца на наредној седници.

Председавајући Координације Олгица Божанић је рекла да су Срби и Албанци сагласни да решавају заједничка питања, али да услов буде да се разговор о несталима, без политизације.

Предлог је да се представници

Албанаца, али и Рома, Јевреја и других укључе у ову координацију, да заједно раде, и ангажују се на решавању проблема због кога су и основани - проналажење киднапованих и несталих људи.

Одржавање регионалне конференције планира се за новембар.

М.М.К.

Београд

ОЛГИЦА БОЖАНИЋ ПРЕДСЕДАВА КООРДИНАЦИЈОМ СРПСКИХ УДРУЖЕЊА

Предпоследњег дана јануара ове године у Београду одржана Координација српских удружења породица несталих лица са простора бивше Југославије где је размотрена активност Координације у прошлој години усвојене су измене и допуне Уговора о партнерској сарадњи међу српским удружењима. Досадашњи председавајући Координације Чедомир Марић предао је то место секретару Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији Олгици Божанић.

На састанку су представници Републике Српске исказали нездовољство радом Института за нестале лица у Сарајеву. Постављено је питање када ће комисије и друге владине институције препознати потребе удружења породица и односити се према њима онако како то чине међународне организације преко десет година.

На седници је одлучено да се Удружење породица киднапованих и убијених на Космету стави у стање мировања док се не реше неки унутрашњи проблеми.

М.М.К.

Још три ковчега стигла на Мердаре

ПРЕДАТА ТЕЛА ТРИ ВОЈНИКА

Ни овај број часописа не може да прође без тужних вести које чланови овог удружења са дубоким болом преживљавају и страхују чија ће породица закукати.

Група отетих војних лица и резервиста 11. априла 1999. године на путу код Суве Реке отета је и одведена у непознатом правцу. У прошлом броју објавили смо да су тела жртава ОВК Бојан Цветковић и Драган Вучетић предата породицама. На жалост и остале тројица су трагично завршила своје животе. Убили су их, екстремисти, капетана прве класе Драгољуба Танасковића (53) и резервисте Жарка Филиповића (37) из Призрена и Зорана Марковића из Приштине.

Деценија ишчекивања окончала се на најцрњији могући начин - сахраном сина, брата, рођака...

У Саборној цркви у Београду

ПОМЕН АЛБАНСКОГ ПОГРОМА

Српски патријарх Иринеј служио је 17. марта у Саборној цркви у Београду помен жртвама албанског терора. Искоришћена смрт два албанска дечака који су се сами утопили у реци, оптужени су (показало се погрешно) Срби. То је била иницијална каписла за дивљање и терор екстремиста. Протеривање Срба из својих домова, паљење кућа и цркава, убиства, премлађивања на очиглед КФОР-а додатно су погоршали безбедносно стање за српске и неалбанске житеље Косова и Метохије.

Помен убијеним људима, већином старих и немоћних одржан је 17. марта ове године под насловом "да се не понови".

В.В.

На платоу испред Дома културе у Грачаници

СПОМЕНИКУ - КАМЕН ТЕМЕЉАЦ

За спомен обележје жртвама 1999-до данас 24. марта је положен камен темељац. Споменик ће бити посвећен свим киднапованим, несталим и убијеним људима. Биће то јединствено спомен обележје страдалим жртвама на Космету.

У присуству члних људи општина на Косову и Метохији, представника Рашко-призренске епархије господина Атанасија и владике липљанског господина Теодосија, бројних породица киднапованих и несталих лица поводом 24. марта - дана обележавања напада на нашу земљу 1999. године од стране НАТО алијансе - освештано је полагање камена темељца и постављање часног крста за сва киднапована, нестала и убијена лица у периоду од 1998. године до данас.

Одржана је пригодна свечаност а онда и пријем делегације Удружења у згради општине Приштине код градоначелника господина Небојше Николића и члана Одбора за изградњу обележја господина Ђорђа Јефтића.

Градоначелнику Приштине Небојши Николићу

Иницијатива Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији да се у Грачаници изгради спомен обележје за све жртве од 1998. до краја 2000. године је прихваћена, али делимично.

Наиме, господин Ђорђе Јефтић нас је обавестио, телефоном, али добили смо и допис, да ће се поставити крст као камен темељац за изградњу спомен обележјаали само, али за жртве Косовског округа.

Противимо се томе јер сматрамо да ако је већ донета одлука о изградњи спомен обележја да исти треба да обухвати све жртве на простору Косова и Метохије у периоду од 1998. до 2000. године. Конкретно да престане са поделама жртава. На нашем списку су страдали који су рођени у другим државама а положили своје животе служећи редовни војни рок, као жртве са територије бивше Југославије.

Инсистирамо на уважавању наше примедбе и да имена СВИХ ЖРТАВА са нашег списка буду исписана. -како се у протестном писму Удружења породица киднапованих и несталих

учешћу албанских удружења у овом одбору. Да би се избегли неспоразуми одлучено је да се на регионалним конференцијама не позивају политичари, већ само представници надлежних институција које се баве несталима.

Предложено је да Влада Србије удружења прогласи да су од посебног значаја као што је то учинила Република Српска.

Чланство је обавештено да је удружење породица несталих и насиљено одбеглих лица стављено у фазу мировања због финансијских потешкоћа, па ће га у Координацији заступати Удружење несталих и погинулих лица у Хрватској Чедомир Марић.

Одбор Координације српских удружења породица несталих

Разматрана актуелна питања

Свих осам чланица српских удружења несталих са простора Косова и Метохије, Републике Српске, Хрватске, Босне и Црне Горе учествовало је 19. марта на састанку Одбора Координације Удружења породица киднапованих и убијених лица.

Затражено је објашњење шта се дешава у Удружењу породица киднапованих и убијених лица на Косову и Метохији. Констатовано је да се од овог удружења очекује да одржи скупштину и изабере председника, да са документацијом потврди извештај који ће поднети и доказати да је закон испоштован. С обзиром да Сима Спасић не обавља ту дужност више од шест месеци, њему је фактички престала функција у удружењу.

Зато треба испоштовати закон и

приклучити се осталим удружењима у активностима око проналaska несталих лица. За регистрацију Асоцијације удружења породица несталих лица треба донети копију решења о регистрацији (из БИХ и Хрватске) одлуку своје скupштине или управног одбора о приступању Асоцијацији.

Кад су активности Координације у питању констатовано је да свако удружење осим оних устављених активности око обележавања важних датума треба да достави предлог шта жели да се уради да председник Координације напише пројекат, испланира и заједно са њима реализује предвиђене активности. Одбор регионалне Координације заузео је став око заступања српских и свих етничких удружења. Разговарало се о

Приштина

ДИК МАРТИ 19. ЈАНУАРА БОРАВИО НА КОСОВУ

Специјални известилац Савета Европе, Дик Марти, боравио је на Косову у оквиру истраге о евентуалним злочинима Ослободилачке војске Косова на северу Албаније. Састанак је одржан уз посредништво канцеларије правног саветника Амбасаде САД у Београду

Лист “Експрес” наводи да је Марти стигао на Косово 18. јануара после подне, и остао је до среде као и да су са њим била два истражиоца. Марти је дошао да провери тврђење да је бивша ОВК трговала органима заробљених

Срба током рата на Косову 1999. године. Посета званичника Савета Европе обављена је у тајности са необављеном агендум. Међутим убрзо затим је портпарол ЕУЛЕКС-а Кристоф Ламфалуси потврдио да је Марти на Косову и да треба да се састане са званичницима ЕУЛЕКС-а и представницима других организација у Приштини.

Дик Марти

Портпарол владе Косова Мемљи Краснићи изјавио је да косовски премијер у наредна два дана нема заказан сусрет са Мартијем.

Лист додаје да би Мартију главни саговорници из косовске владе могли да буду представници Министарства правде. Директор канцеларије за информисање у том министарству, Астрит Колај, казао је да у дневном реду министарке Некибе Кельменди нема сусрета са Мартијем, да би након тога било објављено да се он ипак састао са министарком и да су косовске власти биле предуслетљиве према истражиоцу. Да подсетимо пре три месеца пре овог доласка у Приштину Марти је боравио у Београду, где је о сумњама за трговину органима несталих и киднапованих Срба разговарао са српским званичницима.

ПОСЕТА ЗБОГ “ЖУТЕ КУЋЕ”

Циљ посете специјалног известиоца Савета Европе Косову је наставак истраге око сумњи о трговини органима заробљених Срба током 1999. године, каже Оливер Ивановић.

Државни секретар у Министарству за Косово и Метохију, Оливер Ивановић је гостујући у емисији “Стање нације” на Б92 рекао да се специјални известилац Савета Европе Дик Марти у Приштини састао са представницима ЕУЛЕКС-а и других организација. Ивановић је нагласио да заправо “он наставља посао тамо где је пре шест месеци насиљно заустављен, када му није омогућено да обиђе и испита жуту кућу и прилику да има увид у документацију коју албански органи правосуђа у Албанији могу да имају”.

“Марти једино код нас може да рачуна на пуну сарадњу, сумњам да ће Албанци, посебно Албанци у Албанији, бити спремни да му ставе на увид оно што имај”, рекао је Ивановић.

Дик Марти је на Косово стигао у понедељак 18. јануара поподне и то ненајављено. У медијима готово да није било информација о његовом боравку а они који су успели да региструју његову посету Косову наводе да је стигао у Приштину како би испитао наводе да је бивша ОВК трговала органима заробљених Срба током рата 1999. године, што су неки званичници албанских власти негирали.

ПРОБЛЕМ ДИЋИ НА МЕЂУНАРОДНИ НИВО

Породице убијених и несталих лица на просторима Косова и Метохије имају право да захтевају да држава учини све што је у моћи једне државе објективно да сазна судбину несталих и отетих људи. И грађани Србије такође имају право да знају шта се десило јер, чињеница је да је много злочина учињено према грађанима српске националности али и неалбанцима и нелојалним Албанцима према ОВК на Косову. Познат је став албанског тужилаштва и албанске државе према истрагама, зна се да наше тужилашво не може много да учини да би истрага можда добила међународни карактер и да би пошла унапред упркос опструкцији од стране албанског тужилаштва јер се стиче утисак да се нешто чека, да још није време да се потпуна истина презентира јавности. Наш тужилац за ратне злочине, показало се чини све да не дође до застоја у истрази и одговорима и он је својевремено чврсто обећао да ће се обратити међународно респектабилним факторима и да их обавести о свему. Господин Дик Марти који је прошле године боравио у Србији о свему је обавештен. После боравка Дика Мартија 19. јануара ове године у Приштини треба очекивати помак у истрази око трговине људским органима.

Представница Амнести интернешела посетила Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији

ЗА КИДНАПЕРЕ КАЗНЕ • НЕМА

Сиан Џонс, претставница хуманитарне организације Амнести интернешенела састала се 3. марта са члановима Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, у београдској канцеларији и доставила “Извештај Комитета за људска права” (НРС) о спровођењу Међународног пакта о грађанским и политичким правима. Она је објаснила да Извештај садржи податке да се у појединим областима ова права недовољно поштују на Косову и Метохији.

Не поштују се право на живот чл. 6 (1), затим гаранција права на слободу изражавања, и даље је присутна дискриминација итд.

У јуну прошле године ова хуманитарна организација је објавила извештај под називом “Закопавање прошлости, 10 година некажњавања за присилне нестанке и отмице на Косову”, у коме је констатована забринутост због кон-

тинуираног некажњавања за кривична дела. Амнести интернешенел је навео да су она била најинтензивнија током 1998. и 1999. године, али су настављена и после оружаног сукоба у Покрајини. Критика је упућена

десила у протеклом времену законски санкционише и усклади са Међународном конвенцијом о заштити свих лица од присилних нестанака. Конвенција се мора ратификовати без одлагања.

Сиан Џонс са сарадницом

властима у Србији и на Косову због неуспешног деловања и непоштовања права породица и родбине на репарацију и одговарајуће обештећење.

Србији је упућен захтев да сва кривична дела која су се

Међутим на многа питања везана за присилне нестанке одговори још увек нису дати.

М.М.К.

Хјуман Рајтс Воч

400 ОСОБА ПРЕБАЧЕНО У АЛБАНИЈУ

Ванда Тросинска, представница Хјуман Рајтс Воча, организације која се бави случајем наводне трговине органима на Косову и Албанији, изјавила је да информације којима располаже ХРВ указују да је “најмање 400 особа пребачено са Косова у Албанију и да им се ту губи сваки траг”.

Представница невладине организације Хјуман Рајтс Воч Ванда Тросинска је изјавила да они траже и од власти на Косову и у Албанији, као и од најважнијих међународних институција да помогну да се утврди судбина ових несталих људи за које се сумња да се трговало њиховим органима и да се открије шта им се догодило, оценивши да је овај случај посебно битан зато што је до наводне трговине органима дошло после успостављања међународног присуства на Косову.

Она је додала да постоји доволно материјала који даје основа за покретање истраге, нагласивши да се тим питањем на Косову тренутно баве и Савет Европе и ЕУЛЕКС.

“Овим случајем се у прошлости бавила и мисија Уједињених нација на Косову и они су сачинили неколико извештаја у којима се указује на могуће трагове које би требало додатно истражити. Постоје и документа која треба подробно анализирати, зато се и надамо да ће сада, када је ЕУЛЕКС одлучио да се посвети овом случају, све бити ваљано истражено” - закључила је Тросинска.

Званичник Уједињених нација Филип Алстон:

УПОЗОРЕНЬЕ АЛБАНИЈИ

Филип Алстон, званичник Уједињених нација затражио је од Албаније да у потпуности сарађује у истрази коју воде међународни истражитељи, а везано је за трговину људским органима.

Наиме опструкција албанских власти је очигледна јер су у више наврата одбили сарадњу или је она била делимична у толикој мери колико је то њима одговарало.

Наставља се истрага о “жутој кући”

АЛБАНИЈА ЋЕ САРАЂИВАТИ

Министар спољних послова и заменик премијера Албаније Иљир Мета изјавио је да је његова земља, односно албанска влада спремна да се укључи у истрагу око трговине органима који се наводно дешавао у његовој земљи. Након тврдњи званичника Уједињених нација да Тирана спречава међународну истрагу о трговини људским органима за које се предпоставља да припадају киднапованим и несталим Србима, неалбанцима и Албанцима који нису подржавали ставове ОВК током сукоба на Космету 1999. године, Албанија ће сарађивати са међународним институцијама.

“НЕВЛАДИН” КРИМИНАЛ

Андреа Стефани, је колумниста “Шћипа”, једног од највећих албанских дневника и активиста Удружења за борбу против корупције у Тирани. Он не поседује конкретне податке, али закључује да организовани криминал и политичке структуре не могу једне без других.

Значи, Андреа Стефани, новинар и активиста НВО за борбу против корупције тврди да теоретски, ако имате организовани криминал, ти људи морају да оперу новац. То не могу да ураде без сарадње са корумпираним људима који су на власти или у институцијама. Јасно је зашто су они једни другима потребни. Они креирају систем противзаконитих активности. То није проста сарадња у организовању, већ сарадња у прању новца. И ако се види извештај Савета Европе о напретку у Албанији, који је написан прошле године, види се да им је једна од критика та што скоро ништа није урађено на спречавању прања новца, које мора бити у сарадњи са криминализованим банкарским системом.

Трговци оружјем, људима и органима основали су током сукоба на Косову и фантомске невладине организације, које су биле параван за ове криминалне послове. У Извештају Тужилаштва за ратне злочине пише да је у истрази коју је ФБИ водио у Албанији откривен већи број таквих невладиних организација, преко којих су оране милионске суме.

“Име мајке Терезе носи једна невладина организација из Тиране, која је у време ратних сукоба обезбеђивала намирнице за потребе војника Ослободилачке војске Косова, који су боравили у Тропоји, на северу Албаније. Ова невладина организација опремила је и болнице, али и обезбеђивала и опремала лекаре и санитетски материјал. У Албанији не постоји званични регистар невладиних организација, па нисмо успели да пронађемо њено седиште, али ни да сазнамо за коју област деловања је тачно била регистрована невладина организација “Мајка Тереза” - рекао је он.

Хозе Пабло Барајбар:

КАМПОВИ СУ НЕПОБИТНА ЧИЊЕНИЦА

О постојању кампова и логора за заробљенике са Космета у Албанији прича се годинама, али је и то остало на нивоу гласина које није могуће доказати. У разговору са Хозе Паблом Барајбарам, новинари Б92 су добили изјаву да су кампови у Албанији чињеница. “То је чињеница која је доказана. На пример, документ који ви поседујете говори о људима који су одведени у Албанију, у Кукаш или где год. Нико не може да порекне чињеницу да су људи одведени у Албанију.”-

изјавио је представник УНМИК-а антрополог-форензичар који се бавио ексхумацијама и идентификацијама несталих. Он је нагласио да су “осим међународних организација, податке о одвођењу Срба и других неалбанаца у логоре у Албанији имале и српске власти, које су углавном север те земље помињале као подручје на које су отети одвођени. Место Бурел у централној Албанији постало је познато тек након што је о њему проговорила Карла дел Понте. Тек тада пажњу је привукао и подatak да су МУП и Државна безбедност још 2000. године располагали информацијама о постојању логора управо у Бурелу.” - поновио је 2009. године Пабло Хозе Барајбар.

Тужилац за ратне злочине Владимир Вукчевић

ЗНАМО ИМЕНА ОСОБА ИЗ “ЖУТЕ КУЋЕ”

ОВК орђане Срба и неалбанаца нудио америчким клиникама. - Међу страдалима неколико Руса и тороје Чеха

- Направљен је велики, квалитативни помак у истрази о трговини органима отетих Срба са Косова. Нове информације до којих је дошло Тужилаштво за ратне злочине, пре неколико дана сам у Цириху саопштио специјалном известионцу Савета Европе Дику Мартију. Верујем да ће му наша открића помоћи да даље истражује ове драматичне догађаје - каже у интервјуу за “Блиц недеље” Владимир Вукчевић, тужилац за ратне злочине.

*Које нове информације оцењујете посебно значајним?

- Дошли смо до имена лица која имају сазнања о “жутој кући”, односно оних који су били у њој и око ње за време хируршких интервенција над отетим људима.

*Да ли сте имали контакте са тим људима и јесу ли спремни да кажу шта се све тамо догађало?

- С некима од њих смо већ разговарали, али код потенцијалних сведока постоји велики страх од освете. Већини њих породице су у буквалном смислу постале таоци оних који су спремни на све да би заташкали своје криминално деловање.

*Колико је тачна информација да су органе извађене у “жутој кући” припадници ОВК нудили на продају неким чувеним клиникама на Западу - од Европе до Америке?

- Дошли смо до кредитабилних људи који су спремни да нам помогну у истрази. Органи су продавани и на Западу и на Истоку. У Турској, Саудиској Арабији...

*Да ли сте недавно од Дика Мартија добили неку нову информацију која се односи на овај предмет?

- Јесмо. Оне се углавном своде на техничке детаље који изгледају веома занимљиво. На пример, његов сарадник је каменован у Албанији, у околини “жуте куће”. Исто тако, како су медији то објавили, Дик Марти још није имао састанак с правим људима у Приштини.

*Да ли се међу жртвама “жуте куће” налазе и држављани неких других земаља?

- Постоје индиције да је, осим Срба и неалбанаца са Косова и Метохије, тамо било неколико руских држављана, као и троје људи из Чешке.

Портпарол Тужилаштва за ратне злочине Бруно Векарић

ИМАМО ДОКАЗЕ О ТРГОВИНИ ОРГАНИМА

Харадинај у крви до лаката и одговоран је за бројне егзекуције, казао је Векарић

Портпарол Тужилаштва за ратне злочине Бруно Векарић изјаво је да трговина људским органима на Косову и Метохији неће остати нерашчишћена.

- Ако то не урадимо ми, онда ће то учинити међународна заједница. У сваком случају ситуација неће остати нерашчишћена - рекао је он и истакао да Тужилаштво за ратне злочине “има довољно доказног материјала за озбиљну истрагу, па одређена лица већ могу да буду проглашена одговорним”.

Када је реч о умешаности у овај случај “нико никада није споменуо Агима Чекуа, чак нема ни имена Хашима Тачија, али Рамуш Хардинај је, по нама, веома дубоко загашио у ово дело, а неки подаци до којих смо дошли говоре да је са трговином органима Срба на северу Албаније повезана и његова блиска фамилија и неки људи из Тиране” - Хардинај је у крви до лаката и одговоран је за бројне егзекуције, починио је гнусне злочине и ми водимо три поступка против њега - казао је Векарић, додајући да Тужилаштво има “много материјала који се односи на трговину људским органима”.

Он је напоменуо да ово што говори “нема никакве везе са неким политичким несугласицама са властима на Косову и Метохији”, и нагласио да је “кршена Женевска конвенција у сваком погледу па међународне институције морају помоћи у истрази или да је они сами спроведу”.

За разлику од најтраженијих српских хашишних оптуженика, бивши косовски премијер и ратни командант ОВК Рамуш Хардинај “боравио” је у шевенингенској ћелији. Хардинај и двојица његових саборца терете се за злочине против Срба, Рома и “неподобних” Албанаца на Косову и Метохији у периоду од 1. марта до 30. септембра 1998. године. У току трајања поступка пред судијама међународног суда у Хагу, Хардинај није био осумњичен за трговину људским органима. После три године притвора бивши командант ОВК, ослобођен је оптужби и пуштен на слободу. Остаје и чињеница да је током трајања поступка неколико пута пуштан да се врати на Косово ради приватних обавеза, а да је касније добио и могућност да се брани са слободе.

У протеклих неколико месеци дигла се велика прашнина када су представници нашег тужилаштва обелоданили да поседују конкретне доказе о трговини људским органима. Тим поводом су они почетком октобра посетили колеге у Албанији али нису нашли на очекивану сарадњу и разумевање рекао је Векарић.

B.B.

Протестно писмо Удружења на понашање Бернара Кушнера

УМЕСТО ОДГОВОРА - СМЕХ

Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији у име породица жртава изражава огорчење на изјаву шефа Француске дипломатије г-дина Бернара Кушнера дату у Грачаници, 2. марта ове године

Уместо одговора на постављено питање од стране новинара Гласа Америке за злочине који су се десили у време његовог мандата на Косову и Метохији, а после потписане Резолуције 1244 СБ УН иступио је карајење цинично и непрофесионално увредивши тиме жртве и њихове породице.

Зачуђујуће је да г-дин Бернар Кушнер, први администратор мисије УН на Косову и Метохији није чуо за постојање "жути куће" о којој је писала бивши тужитељ Хашког трибунала Карла дел Понте у књизи "Лов, ја и ратни злочинци".

Г-дин Кушнер, као лекар и хуманиста у обавези је да помаже унесрећенима без обзира на веру и нацију, што у пракси није доказано.

Верујемо да ће тим Савета Европе на челу са г-дином Диком Мартијем у сарадњи са свим релевантним институцијама спровести истрагу о трговини органима Срба и осталих жртава са Косова и Метохије.

Захвалност свим медијима на подршци објављивањем овог текста, као и новинару Гласа Америке г-дину Будимиру Ничићу.

Породице Удружења киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији.

МЕДИЈИ ОСУЂУЈУ КУШНЕРА

Организација медија југоисточне Европе (СЕЕМО) оштро је осудила увреде које је министар спољних послова Француске Бернар Кушнер изрекао на рачун новинара "Гласа Америке" Будимира Ничића током посете Косову и Метохији.

Преносећи да је Кушнер увредама одговорио на нов-

инарско питање како коментарише то да су га породице киднапованих и убијених Срба оптужиле да је учествовао у трговини људским органима на Космету. СЕЕМО указује да су те оптужбе наведене у књизи коју је објавила бивша главна тужитељка Хашког трибунала Карла дел Понте, и да то новинар није измислио.

Гордана Ристић - нови координатор-

Досадашњи координатор нишке канцеларије Удружења породица киднапованих и несталих лица на Космету Слободанка Цветковић поднела је захтев да буде разрешена ове дужности. Уз потпуно поштовање процедуре њен захтев је прихваћен, а за новог координатора именована је Гордана Ристић, која је до сада активно радила у Канцеларији заједно са Слободанком Цветковић.

М.М.К.

У Београду 1. фебруара настављено суђење "Гњиланској групи"

МУЧИЛИ И УБИЈАЛИ СРБЕ

За злостављање, пљачке и убиства најмање 80 цивила на најмонстрознији начин одговара 17 припадника некадашње ОВК

Пред већем за ратне злочине Вишег суда у Београду се наставља суђење "Гњиланској групи", оптуженој за мучење, злостављање и убиство цивила у Гњилану, на Косову и Метохији у току 1999. године.

За пљачкање, присилно затварање, мучење, злостављање, силовање и свирепа убиства цивила оптужено је 17 припадника некадашње Ослободилачке војске Косова, од којих су осморица у бекству и њима се суди у одсуству, док се деветорици суди у Београду.

Деветорица оптужених негирали су да су као припадници ОВК од јуна до краја децембра 1999. године на територији општине Гњилане свирепо убили најмање 80 цивила, већином Срба, или и неколико припадника албанске националности. Такође, по оптужници, на терет им се ставља физичко злостављање и мучење најмање 153 особе. Начин на који су Срби и неалбанци убијани је готово незамислив нормалном људском уму. Везивали би људе за два аутомобила, један за ноге, а други за руке и возили их у супротним правцима. Вођа групе је давао инструкције да се вози што лаганије да жртве спорије умиру и да дуже трпе болове.

Наводи и докази из књиге Карле дел Понте

РЕАКЦИЈА НА КЊИГУ “ЛОВ, ЈА И РАТНИ ЗЛОЧИНЦИ”

Све оно што се годинама знало, а о што се ћутало изашло је на видело заједно са књиgom Карле дел Понте. Поједина појављања говоре много више јер су подаци добијени од лица која су сигурни свидети.

Канцеларија Тужилаштва добила је информацију да су истражитељи и функционери УНМИК-а, преко групе поврљивих новинара, дошли до података да су током лета 1999. године косовски Албанци камионима транспортовали до северне границе Албаније 300 отетих људи. Они су били пребачени и на друга места, где су потом затварани. Такав је био Бурел и околина, где се на 20 километара од града налазила “жута кућа”.

Ћутање

О томе се дugo ћутало све до тренутка када је бивша тужитељка Хашког трибунала Карла дел Понте у својој књизи “Лов, ја и ратни злочинци”, наводи да су киднапованим неалбанцима са Косова узимани органи ради трговине на црном тржишту. Ове наводе испитује и Тужилаштво за ратне злочине Србије. Тужилац је крајем дужих преговора са албанским властима и међународним посредницима, ипак отпутовао у Тирану. Оптужница у овом случају још увек није подигнута, а албанско тужилаштво и даље врши опструкцију, јер му очито још не одговара време отварања досијеа.

Бруно Векарић је тим поводом рекао да је проблем што су евентуални починиоци, негде на Косову и Метохији или у Албанији. Проблем је што су докази, место извршења кривичног дела на Косову и Метохији или у Албанији. Приступ нашим државним органима на тим локацијама није дозвољен.

Харадинај у Албанији

Пре одласка у Албанију екипа “Б92 истражује”, која је још 2008. године почела да се бави овим проблемом имала је увид у оперативне податке из којих се види да је и Рамуш Харадинај половином септембра 2008. године био у Албанији. Наиме, сазнавши да специјални тужилац Владимир Вукчевић, након дужих преговора у вези са посетом, ипак долази у Тирану ради провере навода Карле дел Понте. Харадинај се у Албанији састао са премијером Саљијем Беришом. Према информацијама које је МУП доставио домаћем тужилаштву за ратне злочине, Харадинај је током

Карла дел Понте

своје посете са албанским премијером разговарао о могућности уништавања целокупне документације која се односи на отмице, пребацивање Срба на територију Албаније и њихова убиства, а са којом би Харадинај могао бити доведен у везу. Након разговора са Харадинајем, Саљи Бериша је то наводно и учинио. Према истом извору, албански премијер издао је налог службама безбедности да униште документацију која има било какву везу са нестанцима Срба на Косову, њиховим транспортом у Албанију и трговином органима. Према сазнањима Тужилаштва, у периоду између 15. и 25. септембра 2008. године у посети албанском премијеру истим поводом био је и косовски премијер Хашим Тачи.

Бруно Векарић је тада рекао да ће бити веома тешко али да смо заједно сви у обавези да

истражимо то до граница до којих можемо да идемо. Он верује да ће бити основа да се, обелодане имена људи који су прикривали тај злочин.

Фатос Љубоња, публициста из Албаније нагласио је да је врло важно да истрага о томе буде спроведена. Није само битно за међународну правду, није важно само за Србе, важно је и за те косовске Албанце који имају такве лидере. Ако су ти лидери злочинци, ако су под оптужбама да су злочинци, не могу они да стварају демократско уређење.

Уочи дуго уговаране посете српског тужилаштва за ратне злочине у Тирани, албанско државно тужилаштво тврдило је да о посети ништа не зна. Упркос захтевима за спровођење заједничке истраге, које је Београд слао Тирани, албанско државно тужилаштво тврдило је да о томе не постоји службени захтев.

Арбен Дуља, локални тужилац из Албаније био је енергичан: Уколико имају неку информацију да је ово тачно, морају да објаве да би могла да почне регионална истрага. И албанско тужилаштво је отворено објавило мишљење у вези са овим случајем и спрено је да сарађује. Реално, после наших провера које смо извршили нисмо имали никакве доказе.

Око 300 несталих

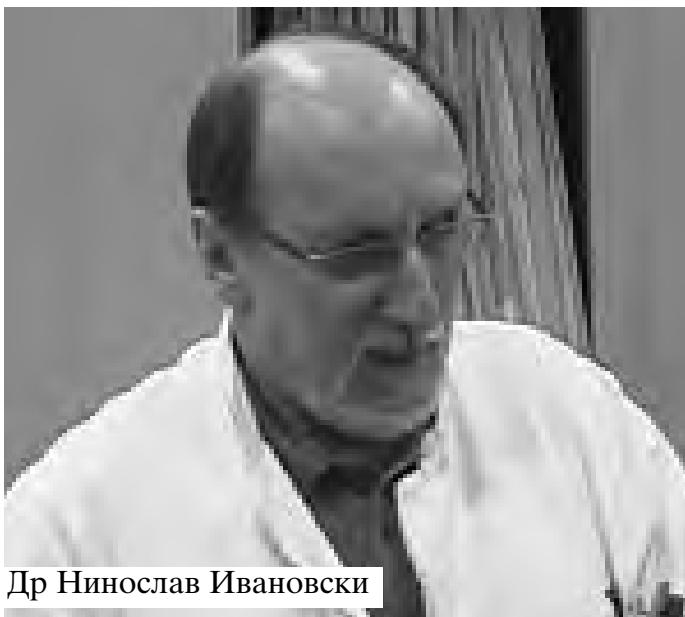
Арбен Дуља је тужилац који је 2004. године био са тимом хашких истражитеља и представника УНМИК-а, који су проверавали наводе о трговини органима у “жутој кући”, коју Карла дел Понте описује у својој књизи. Екипа Б92 била је прва новинарска екипа из Србије која је обишла локације за које се сумња да су место злочина.

Према ономе што у својој књизи пише бивша тужитељка Хашког трибунала Карла дел Понте, постоје трагови који указују на могућност да је око 300 несталих, углавном Срба, илегалним путевима пребачено у Албанију, где су убијани, а њихови органи продавани. Званичне албанске институције никада нису спровеле озбиљну истрагу о трговини органима.

Др Нинослав Ивановски:

ТРГОВИНА ОРГАНИМА УНОСАН ПОСАО

Доктор Нинослав Ивановски, шеф Одељења за трансплантацију на скопској Универзитетској клиници за нефрологију, сматра да је трговина органима не само реалност, већ и да је после 2000. године ова врста криминала у порасту. За емисију на студију Б92 он је изјавио да је само 2008. године продато и купљено, односно извршено око 15.000 трансплантација уз помоћ плаћених донора код нас и у свету. Значи, реч је о бизнису који сад цвета и

Др Нинослав Ивановски

који је сада у много већем обиму, јер, за разлику од раније, када је обављано 2.000 до 3.000 трансплантација, сада је тај број много већи и достиже 15.000.

Овај македонски лекар констатује да је реч о криминалу који забрињава, илуструјући то податком да је трговина органима постала предмет интересовања и Светске здравствене организације и међународних удружења за трансплантацију. Они су наиме предпрошле године усвојили Истанбулску декларацију, којом се земљепотписнице обавезују да ће се жестоко борити против продаје органа. Доктор Ивановски упо-

зорава да је ова врста криминала нешто што се не догађа само другима.

“На жалост, у извештајима нашег пријатеља Сема Вакнина из Јунајтед Прес Интернешнала наводе се неке државе Балкана, које су укључене у ланац продаје органа. Пре неколико година, када се овај извештај појавио, ја сам га лично демантовао. Морам да призnam да сам у том периоду био у заблуди и да сад могу да потврдим да је, на жалост, и

Балкан укључен у ланац трговине органима и да се то ради пред нашим очима. Прве приче код нас су почеле са ратом у Босни, када се тихо причало да се тамо врше незаконите радње оваквог типа. Не могу сигурно да кажем где све на Балкану постоје нелегалне болнице за трансплан-

тацију. Али, пациенти, чак и македонски, причају о некаквом центру. Ја тачно не знам, вероватно српске колеге знају

много више, да је тамо у некаквој приватној болници оперисао одређени украјински хирург, при чему су коришћени донори из Молдавије и слично”.

Због свега тога доктор Ивановски верује да су наводи Карле дел Понте, у књизи “Лов” тачни и врло могући.

Он каже да је “присуство мобилних екипа, али и велики број несталих особа у томе периоду, указивало да је то ипак могуће. Свуда где има несталих људи у оружаним конфликтима, постоји и сумња да су ти људи злоупотребљени како би им се насиљно извадили органи, а касније продали. То је веома могуће. И поред тога што нема чврстих доказа, хоћу да кажем да је то могуће”.

Доктор Ивановски је једини лекар који је за емисију (Ре)акција прошле године о овој теми врло отворено говорио. Доктори у Србији о томе пред камерама најчешће неће да причају и нерадо признају да постоје лекари који се таквим криминалним активностима баве, па због тога и наводе Карле дел Понте оцењују као немогуће. Исто искуство екипа (Ре)акције имала је и са лекарима у Албанији.

НВО за борбу против криминала

НЕСТАЛО 932 НЕАЛБАНАЦА

Андреа Стефани, новинар и активиста НВО за борбу против корупције: Ако говоримо о организованом криминалу - зашто јавни функционер може бити обесхрабрен да испуњава своје дужности против корупције? Има у овој земљи још увек неких људи који остају закључани у својим кућама због крвне освете. Међу њима је, чуо сам, било и полицајца. Ја не знам тачно какав је био случај, али он је убио особу која је кршила закон или је ранио. Сада је он у крви са породицом те особе, а држава га не штити - рекао је својевремено Андреа Стефани из НВО за борбу против корупције, на једном од састанака који су одржавани. О трговини људским органима говорили су представници српског тужилаштва за ратне злочине које је сматрало да су се отмице, пребацање киднапованих неалбанаца у Албанију и трговини органима догађали од средине марта 1999. године, па све до јуна 2001. године. Највећи број отмица међутим додгио се након окончања НАТО-бомбардовања у јуну 1999. године и распоређивања међународних морових снага на Косову. Тако Фонд за хуманитарно право процењује да после доласка КФОР-а нестало најмање 932 неалбанаца, а Карла дел Понте износи сумње да су косовски Албанци до границе Косова и северне Албаније камионима транспортовали 300 отетих људи и да су неки од њих били жртве трговине органима. Бруно Векарић је тада рекао да је мотив за отмицу тих људи тада била размена за Албанце који су били у српским затворима. Објашњавајући чин ослобађања из српских затвора Албанаца Бруно Векарић, портпарол Тужилаштва за ратне злочине је рекао да је то једна демократска одлука тадашње власти, пре свега Небојше Човића, као шефа Координационог центра, која је имала потпуно логике, јер нико није имао сазнања да се тамо налазе живи Срби. Пуштена је већина Албанаца. Међутим, ОВК,

односно њихови савезници, у Албанији, држали су 300 до 500 људи тамо, спремних на замену за управо ове људе. Када је наша страна фактички пустила и ослободила те затворенике, тамо је остало 300, 400 људи за које нико није знао. И то је оно што је страшно, да су ту они или предати, по нашим сазнањима, неким сферама организованог криминала јер није то само прича о трговини људским органима, већ и постоје још многе приче које прате њихову судбину, и евидентно да су неки од њих и ликвидирани управо тамо. Управо за таквим доказима се трага.

Судбина тих људи и данас, преко десет година касније, остало је нерасветљена. УНМИК је истрагу у Бурелу затворио након увиђаја обављеног почетком 2004. године и о овим истраживањима и сумњама јавност није знала ништа.

НАЋИ ИЗВЕШТАЈЕ

Фред Абрахамс, Хјуман Рајтс Воч: Не знам шта се десило са доказима који су пронађени у кући у Бурелу. Дефинитивно је те предмете неко узео зато што су ти докази у извештају детаљно набројани, на професионалан начин. Не знам да ли је тај материјал у власништву УНМИК-а или Хашког трибунала, али верујем да би у једној од те две институције требало да се налазе.

Иако Карла дел Понте указује на "жуту кућу" као могуће место на коме су узимани органи заробљенима, дошло се до сазнања да домаће тужилаштво располаже новим подацима о могућим локацијама на којима су отетима узимани органи. Домаће тужилаштво оцењује да у "жутој кући" није било услова за обављање хируршких интервенција јер се она налази ван главних путева. У "жуту кућу", коју описује Карла дел Понте, привремено су из болнице у затвору 320 склањане оперисане особе, које су ту држане на инфузији. Иначе, и затвор број 320, у којем су били тешки неуропсихијатријски затвореници и "жута кућа" налазе се надомак Бурела, у Албанији, који је био војни центар.

КРА КОСОВО ОБАВЕШТАВА СВОЈЕ КОРИСНИКЕ

КРА Косово је у потрази за корисницима за које је донета одлука КРА. Због недостатка ваљане адресе или телефона за кориснике, нисмо у могућности да им изађемо у сусрет и ступимо у контакт са њима.

УКОЛИКО СТЕ РАСЕЉЕНО ЛИЦЕ СА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ КОЈЕ ЈЕ ПОДНЕЛО ЗАХТЕВ И ОЧЕКУЈЕ ОДЛУКУ ОД КРА (КОСОВСКА АГЕНЦИЈА ЗА ИМОВИНУ), А У МЕЂУВРЕМЕНУ СТЕ ПРОМЕНИЛИ АДРЕСУ БОРАВКА У СРБИЈИ, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА О ПРОМЕНИ АДРЕСЕ ОБАВЕСТИТЕ:

КРА У ПРИШТИНИ,
Ул. Nazim Gafurri 31,
Телефон: 038/249 936

или

UNHCR КРАЉЕВО,
Цара Душана 38/III
Телефон: 036/312 543

UNHCR БЕОГРАД,
Крунска 58
Телефон: 011/3082 100

Зграда КРА у Приштини
КОЈИ ЂЕ ПРОСЛЕДИТИ ИНФОРМАЦИЈУ О ПРОМЕНИ АДРЕСЕ КРА У ПРИШТИНИ.

ЧЛАНИЦЕ УНИЈЕ

Божур - Смедеревска Паланка, Француска 20, тел: 026/313-893, e-mail: bozur@verat.net

Глас Косова и Метохије - Београд, Скадарска 40а/II, тел: 011/275-4436, e-mail: gkim@eunet.rs, www.glaskim.rs

Завичај за повратак - Крагујевац, др Јована Ристића 212. тел: 034/387-714, e-mail: zavicpo@infosky.net

Југ - Краљево, Цара Душана 27/39, тел: 36/323-220, факс: 036/320-430, моб: 064/612-79-66, e-mail: agrkovic@yahoo.com

Свети Никола - Луја Адамича 26д, Нови Београд, тел/факс: 011/26-06-930, e-mail: svnikola@scnet.ty

Свети Спас - Београд, Балканска 25, тел: 011/2686-161, e-mail: svetspas@eunet.rs, www.svetispas.org

Срећна породица - Ниш, ТПЦ Калча ламела Д, I спрат, бр. 121, тел: 018/290-066, e-mail: vulicevicr@bankerinter.net

Из Министарства за рад и социјалну политику - Одељења за борачка и инвалидска питања

АКТУЕЛИЗАЦИЈА ПИТАЊА О СТАТУСУ

Ни након више од једне деценије породице киднапованих и несталих лица нису у могућности да реше свој статус јер за то не постоји законска регулација. Управо због овог горућег питања које се не решава недопустиво дugo, чланови Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији коначно су се састали са представницима Министарства за рад и социјалну политику, у Одељењу за борачка и инвалидска питања.

Изнети су горући проблеми и нерешавање статуса цивилних жртава, тешка материјална ситуација њихових породица, али и питања решавања располагања непокретном имовином која се води на име страдалих лица. Тог 26. фебруара, представник овог Министарства Миро Чаваљуга је рекао да постоји могућност да се овај проблем регулише законом, да је за њега надлежно ово мин-

истарство и да је припрема новог закона о несталима у њиховој ингеренцији. Да би се брже деловало могуће је да се постојећи закон може допунити и изменити, што би свакако одговарало члановима породица киднапованих и несталих на Космету.

М.М.К.

Израда социјалне карте

КАКО ИЗАБРАТИ НАЈУГРОЖЕНИЈЕ?

Министарство за Косово и Метохију, Комисија за нестала лица Владе Србије, Удружење породица киднапованих и несталих на Космету и Удружење жена са Космета (ЖЕКИМ) активно су укључени у израду социјалне карте породица киднапованих и несталих лица. Обавља се попис, а на подручју града Београда је посвећено три петине породица.

Председница Удружења породица киднапованих и несталих лица на Космету Верица Томановић је министру за Косово и Метохију Горану Богдановићу 9. фебруара упутила писмо у коме га обавештава да је веома тешко издвојити 10 породица, како је речено, а да се не огрешимо према некој која у својој деценијској патњи за вољеним дететом, мајком и оцем до данас није стекла услове за егзистенцијалан живот. Колико је нама познато свако по некој основи има макар минимални доходак. Не желим да се повреди достојанство човека јер сматрамо да држава а посебно Министарство за Косово и Метохију ИМА ОБАВЕЗУ да брине о својим грађанима и да свим породицама за ненадокнадив губитак подједнако, макар материјално помогне.

Састанак у ЖЕКИМ-у

Посета једној породици

Зато предлажемо да тај износ предвиђен за помоћ буде једнако распоређен свима и тако спречимо нездовољство. Она је обавестила министра Богдановића да комплетан списак који обухвата Београд, Краљево и Грачаницу (Косовска Митровица и Велика Хоча) може добити у Комисији за нестала лица Владе Србије, и уједно га обавестила да је у току рад на изради социјалне карте за све породице Удружења породица киднапованих и несталих на Косову и Метохији.

М.М.К.

ТРАЖЕ СЕ

Биочанин Ђубисав
рођен: 23.05.1950, Приштина
отет: 22.06.1999, Приштина

Чупић Бранко
рођен: 29.08.1952, Пећ
отет: 24.06.1999, Пећ

Дедић Бобан
рођен: 22.06.1962, Ораховац
отет: 18.06.1999, Ораховац

Грковић Јован
рођен: Урошевац
отет: 19.06.1999, Урошевац

Јовановић Јован
рођен: 01.01.1928, Сува Река
отет: 13.06.1999, Лешане

Ковачевић Драган
рођен: 01.03.1953, Ужице
отет: 23.06.1999, Призрен

Микић Светомир
рођен: 27.01.1963, Приштина
отет: 21.07.1999, Приштина

Костић Младен
рођен: 23.07.1940, Ораховац
отет: 18.07.1998, Ретимље

Богићевић Милић
рођен: 14.10.1950, Клина
отет: 17.06.1999, Дреновац

ТРАЖЕ СЕ

Костић Сашко
рођен: 14.01.1976, Ораховац
отет: 18.07.1998, Ретимље

Милићевић Горан
рођен: 25.05.1978, Ужице
отет: 23.06.1999, Призрен

Миљковић Предраг
рођен: 14.02.1961, Смедерево
отет: 19.06.1999, Лабљане

Станковић Миодраг
рођен: 14.08.1954, Пећ
отет: 23.06.1999, Пећ

Мирољуб Трифуновић
рођен: 05.06.1955, Вучитрн
отет: 22.06.1998

Митровић Слободан
рођен: 26.02.1958, Сува Река
отет: 24.06.1998, Сува Река

Васић Младен
рођен: 25.10.1964, Липљан
отет: 22.06.1999, Липљан

Петровић Драган
рођен: 30.09.1962.
отет: 14.06.1999.

Петрушић Лука
рођен: 24.07.1941, Пећ
отет: 17.06.1999, Пећ

ТРАЖЕ СЕ

Петрушић Радмила
рођена: 16.12.1948, Пећ
отета: 17.06.1999, Пећка Бања

Радевић Богдан
рођен: 17.01.1935, Пећ
отет: 24.06.1999, Пећ

Раднић Радован
рођен: 21.02.1955, Исток
отет: 18.06.1999, Исток

Недељковић Ранко
рођен: 11.02.1958, Исток
отет: јун. 1999, Исток

Рашић Милорад
рођен: 26.01.1957, Ораховац
отет: 29.02.2000, Ораховац

Ристић Драган
рођен: 16.03.1963, Гњилане
отет: 22.06.1999, Гњилане

Рухани Нехат
рођен: 20.05.1967, Штимље
отет: 22.06.1999, Штимље

Сенић Василије
рођен: 05.05.1936, Пећ
отет: 27.06.1999, Пећ

Спасић Жарко
рођен: 15.10.1963, Обилић
отет: 14.05.1998, Белаћевац

ТРАЖЕ СЕ

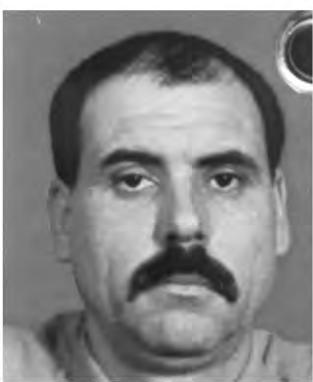
Димић Светомир
рођен: 01.06.1949, Приштина
отет: 19.07.1999, Приштина

Пумпаловић Сретенка
рођена: 25.12.1938, Исток
отета: 28.06.1999, Исток

Стојковић Милан
рођен: 10.03.1914, Урошевац
отет: 1999, Урошевац

Тасев Томе
рођен: 10.10.1954, Косово Поље
отет: 23.06.1999, Приштина

Тодић Мирослав
рођен: 19.03.1949, Ораховац
отет: 22.03.1999, Брестовац

Тодоровски Александар
рођен: 12.03.1970, Приштина
отет: 25.06.1999, Приштина

Живковић Властимир
рођен: 11.03.1943, Штрице
отет: 21.07.1999, Готовуша

Вријевић Радош
рођен: 01.03.1974, Лепосавић
отет: 23.10.1999, К. Митровица

Зоговић Раденко
рођен: 14.09.1953, Пећ
отет: 20.06.1999, Пећ

Манастир Црна река издао књигу о оцу Харитонуе

Гроб оца Харитона

Монаси манастира Црна река издали су недавно књигу о страдању оца Харитона који је киднапован а затим погубљен 1999. године.

У предговору књиге "Хари-

ЦРНОРЕЧКИ НОВОМУЧЕНИК

тон новомученик црноречки 1999. година", чији је рецензент епископ рашко-призренски Артемије, стоји да "многи маловерни мисле данас због умножења греха, вишне нема светих људи. Прошла су она времена, веле они када су хришћани уз велику благодет Божју, скоро бестелесно живели, чинили чудеса, али радосно подносили муке и смрт за Христа. Ради буђења многих душа за истрајну и чврсту борбу са телом, светом и ћаволом, ради спасења човечанства, Господ и данас показује свету људе храбре, тврде у вери, трпљењу, подвигу, показује свету свете људе." Ово, између осталог, стоји у предговору житија новомученика оца Харитона,

који су написали монаси манастира "Црна река".

Иначе да подсетимо да је 15. јуна 1999. године отац Харитон (Радослав Лукић) монах манастира свети Архангели код Призрена отет из кола. Отмицу су починиле униформисана лица ОВК и одвели га у непознатом правцу. Сам чин отмице снимао је немачки новинар, али снимак никада није достављен истражитељима. Новинар је обавестио владику Артемија о отмици. Тело оца Харитона идентификовано је на основу мантије, а ископано је из гробнице у приградском насељу Тусус код Призрена.

В.Б.

Одлуком судија ЕУЛЕКС-а ОСЛОБОЂЕНА ЧЕТВОРИЦА СРБА

На покушај албанских власти да "аргументовано" не-гирају да је било трговине људским органима, који су добијени од киднапованих Срба, неалбанаца и њима нелојалних албанаца 12. фебруара је стављена тачка. Наиме тог дана је судија ЕУЛЕКС-а ослободио четворицу Срба оптужбе Албанаца да су подмићивали људе како би сведочили да су у Албаније у жутој кући отетима вађени органи. Албанске власти су Србе оптужили да су пронађена новчана средства код њих, а да су они новац носили за подмићивање сведока да сведоче на суду. После вишемесечне истраге, ЕУЛЕКС-ове судије су наводе полиције Косова одбациле као неосноване и ослободиле четворицу Срба који су све то време били у затвору.

В.Бецић

Предлог Координације српских удружења породица несталих лица са простора бивше Југославије

СПОМЕНИК НА ТАШМАЈДАНУ?

С обзиром да се у цркви Светог Марка годинама одржавају комеморације жртвама ратних збивања на просторима бивше Југославије, погинулим, киднапованим и несталима по мишљењу Координације српских удружења породица несталих лица са тих простора требало би им у близини подићи један единствен споменик где би породице могле да одају пошту страдалима и положе цвеће и упаде свеће.

Захтев да се подигне споменик жртвама већ дugo постоји, а Координација српских удружења сматра да би одговарајућа локација био Ташмајдански парк из разлога што је близу цркве Светог Марка, саставалишта чланова породица погинулих, киднапованих и несталих људи током ратова који су вођени на просторима бивше Југославије.

Ташмајдански парк

Судбине расељених

СТАМБЕНО ЗБРИЊАВАЊЕ ПРОГНАНИКА

Пројекат подржавају инострани донатори и надлежни органи у Алексинцу задужених за расељеничку побуџавају стамбено се збрињавају најугроженије породице. Преквалификација и доквалификација расељених лица уз подршку удружења УРЦ из Ниша и Повереништва за избегла и расељена лица у Алексинцу

На територији општине Алексинац смештено је 1.000 расељених лица са Косва и Метохије. Поред стотинак оних који имају куће и станове у свом власништву, остали су у приватном смештају. Пре две године сва три колективна центра у овом градићу на реци Моравици су затворена, а уз посредовање Комесаријата за избеглице Републике Србије и италијанске хуманитарне организације Интер-сос корисници ових колективних центара су стамбено збринuti. Стамбено збрињавање осталих материјално угрожених расељених лица се тренутно обавља кроз много бројне пројекте међународних хуманитарних организација.

ПОВРАТАК

Према речима поверилика Драгана Јовановића, у Алексинцу није било регистрације интерно расељених лица за повратак на Космет, па су се заинтересовани пријављивали у Нишу и сада очекују спровођење овог пројекта којим би остварили своје намере да се врате у завичај. Претходних година на повратак су се одлучиле углавном породице из Клине и околине и то уз помоћ неколико организација које остварују програме појединачног повратка расељених.

ја који су предвиђени локалним акционим планом за збрињавање расељених и избеглих.

“Најугроженија расељена лица укључујемо у пројекат откупа имања који спроводи Интер-сос и на тај начин је збринuto више породица међу којима је и десеточлана породица Љубомира

Милошевића.

За ову расељену породицу са осморо деце, осим Интер-соса донаторска средства је обезбедила локална самоуправа, али и Влада Републике Србије, с обзиром да је цена имања које су добили премашило цифру од 7.000 евра како је предвиђено пројектом. Расељене породице у Алексинцу које имају започете стамбене објекте ће ускоро конкурисати и за доделу грађевинског материјала који донира Комесаријат за избеглице Републике Србије” - истиче Драган Јовановић, поверилик Повериштва за избегла и расељена лица у Алексинцу, који каже, да је већина расељених смештених у Алексинцу и околини без сталних прихода и послова, а да само мањи број њих прима минималце као бивши радници фирм са Космета. Зато је покренут и пројекат преквалификације и доквалификације са удружењем ИРЦ из Ниша. Повериштво за избегла и расељена лица је обезбедило

просторије, где расељени имају прилику да изуче занате попут фризерског и кројачког или да добију звање козметичара, месара, водоинсталатора и керамичара. Тренутно је у овај пројекат укључено стотинак расељених лица која желе да заврше ове тражене курсеве и школе

Алексинац

како би што пре дошли до послова и прихода.

Исповест Слободана Јовановића, оца несталог резервисте Ивице

ВРГУМО СЕ У ЗАЧУРАНОМ КРУГУ

Сви би да ме се што пре реше, и мој проблем пребаце другима, а године неумитно теку

Наша прича испричана је небројано много пута. Једанаест година ми куцамо на сва могућа врата не би ли сазнали шта је са нашим сином Ивицом, али за нас помоћи нема. И онај ко зна истину о њему ћути, шаље нас неком другом надлежном службенику, он нас саслуша обећа да ће нам јавити шта је урађено од дана његовог нестанка и тако све у круг - кажу родитељи киднапованог Ивице Јовановића из Панчева. Он је као резервиста са још неколико војника 13. јуна 1999. године превозио оштећену војну технику из косметских касарни. Око 18 сати код Суве Реке упали су у заседу ОВК.

Шест војника је успело да се спаси а Ивица је са Драгишом Рашковићем из Крушевца остао у возилу и од тада их нико није видео. Од тренутка када је добио вест о нестанку сина Слободан Јовановић са својом супругом води беспоштедну борбу да сазна шта се даље дешавало са њиме.

Много би простора требало одвојити да се опише кроз шта су њих двоје прошли и што је најгоре никаквих резултата нема. За непуна три месеца навршиће се 11 година потраге за сином. -

Слободан Јовановић

Кад останем сама најрађе бих гласно закукала за њим. Препуна ми је душа бола. Да знам бар шта се с њим десило па да се помирим са судбином. Да је мртав бар да му се на гробу исплачам. Ова неизвесност је неиздржива. Дубоко патимо, а помоћи ниодкуд. Бар да нам кажу истину па ма каква она била. За ових 11 година смо толико претурили преко главе, да смо спремни на све - казује Ивицина мајка, Марица.

- За наш случај знају све институције у земљи, али и у иностранству. Зна чак и председник Тадић, коме смо се обраћали кад је био министар одбране. И садашњи министар Шутановац је обећао да ће учинити све да сазнамо шта се са Ивицом десило.

Наша ћерка је на вест о његовом нестанку доживела шок и морала је да напусти посао. С годинама се мало стабилозовала и кад смо ишли да тражимо да нам помогну да сазнамо шта је са Ивицом поменули смо и то да су његовим нестанком погођене три породице. За који дан би требало да одем на један заказани састанак, а да ли ће се и овог пута десити да човека који ме прими као по неком договору усред разговора позове секретарица и најављује следећу странку. То се десило више пута тако да

искључујем случајност. Очito је да би сви што пре да ме се реше, и проблем пребаце другом, каже Слободан Јовановић, отац несталог Ивице.

М.М.К.

Ораховац 1999. године - град насиља и убиства

ПОШАО ПО СУПРУГУ И ОТЕТ

Иљбер Зенуни (23) живео је у Новом селу код Ђаковице. Пошто је његова супруга била у посети својим родитељима, он је 18. јуна 1999. године кренуо по њу у Ораховац.

Код хотела га сусрећу четири Албанца. Иљбер је био Ром, а они су у то време били "на мети" екстремистима који су их отимали или убијали под изговором да су им у време бомбардовања пљачкали куће и имања. Мада нису знали Иљерија Зенунија, они су га зауставили да би га наводно одвели на информативни разговор. Угурали су га у неко возило, за које сведоци који су то гледали нису знали које је марке. Заправо нико није загледао кола, сви су посматрали шта се дешавало са Зенунијем који је на очиглед пролазника отет и одведен у непознатом правцу.

С.М.

У Витини 1999. године нестао
Драган Петровић
**НИЈЕ СЕ
ВРАТИО КУЋИ**

Драган Петровић (35) кога су сви познаници и пријатељи звали Лаки живео је у Витини. Био је особа са здравственим потешкоћама, те због тога није могао да ради па је добијао социјалну помоћ.

Често је сам шетао, није био насиљан и с обзиром да је живео у малом месту сви су га знали и поздрављали и шалили се с њим.

Он је 14. јуна 1999. године као и обично изашао из куће у шетњу варошицом, али се није вратио у обичајено време. Породица је алармирала све пријатеље, рођаке и познанике, све надлежне институције од полиције до Црвеног крста, али Драган није пронађен.

НИ ТРАГА ОД ПРЕВОЗНИКА

Авто превозник Трајче Дојчиновски живео је у Тетову у Македонији и често је превозио грађу на Косово и Метохију. Један Албанац му је поручио већу количину робе и он је кренуо за Призрен. Био је 6. септембар 1999. године када је он стигао у Призрен и то је био дан када је последњи пут виђен. Постојале су приче да га је неко отео управо због велике вредности робе коју је довезао у Призрен, где је тада владала несташица за сваком врстом артиклса.

ЊЕМАЉ ГАШИ, ИЗ ПРИЗРена СТРАДАО ЗБОГ АЛБАНСКОГ

У лето 1999. године призренач Цемаљ Гаши пошао је у град. Сусрели су га непознати људи. Када су га легитимисали и видели подatak из личне карте, униформисани припадници ОВК су га питали нешто на албанском језику, Ђемаљ Гаши који је иначе био турске националности није знао да им одговори на питање. Није знао албански и то је био разлог да га поведу са собом. Био је то почетак јула 1999. године када је отет Ђемаљ Гаши. Од тада се о њему ништа не зна.

Властимир Стевановић страдао у јуну 1999. године

ОТЕТ НА ПУНКТУ

Властимир Стевановић (29) из села Дојница код Призрена радио је као конобар у Дому војске Југославије. Возио се аутомобилом према селу Скрбиште са својим пријатељем када су их отели припадници ОВК. Три дана касније отимају му оца који се налазио у стану другог сина. Затварају га у подрум окупирани куће Драгана Спасића где је био затворен и Новица Станковић, али их је КФОР истог дана ослободио. Одмах након тога Властимир са својим пријатељима креће ка своме селу, али су их на контролном punktu зауставили припадници ОВК, претресли их и нашли пушку којом је био здужен од Војске Југославије. Кад су изашли из кола, приликом претреса друг Властимира бежи, припадници ОВК за њим пуцају, али је он остао не повређен. Пешке је стигао у село Дојница, а затим је избегао са Ко-смета. Властимира Стевановића су припадници ОВК одвели, вероватно у неки од њихових казамата, и о њему се до данас ништа не зна.

С.М.

(Не)постојећа Добрила

УЗДА СЕ У “ПРАКСИС”

Добрила Божанић из села Оптеруше код Ораховца је за својих 86 година преко главе пребродила многе невоље. Једна од најтежих у њеном животу било је киднаповање сина и унука, а касније сазнање да су њихови посмртни остаци пронађени у масовној гробници.

Прогнаница Добрила Божанић са својом снахом Драгицом (супругом и мајком страдалих Божанића) буквально преживљава све ове године без икаквих примања које би по закону морала да има. Разлог је тај да Драгица још нема законско право да оствари пензију јер нема довољан број година (рођена је 1958. године), а Добрила нема ни један званичан документ да постоји, сем црквене крштенице.

Она би по закону имала право да прима врсту надокнаде и пензију на име свога сина, али нема ни извод из књиге рођених, нити потврду о држављанству Републике Србије. Док је извесно време као расељено лице са Космета живела у Кру-

шевцу обраћала се надлежној служби или није успела да добије потребна документа. Преселила се са снахом и унуцима у Међулужје

Добрила Божанић

код Младеновца и ту покушала да се упише у књигу рођених и држављанали су је они упутили у Крушевац и тако је остала без и једног папира.

Обратили смо се “Праксису” у улици Алексе Ненадовића број 7 у Београду и замолили их да помогну баки да

коначно први пут у животу добије званичне документе Републике Србије да је рођена и да је држављанка ове земље, и да потом реши све своје проблеме.

Изузетно љубазни радници “Праксиса” са телефона 011/3 444 482 су нам објаснили да треба неко од њене деце (овога пута кћерка) да дође у њихову канцеларију понесе бакину црквену крштеницу и своју потврду о држављанству Републике Србије и да ће се све потом решити.

Незнање и неупућеност бака Добриле, а и необавештеност да је “Праксис” помогао многим људима довела је до тога да толике године она званично не постоји јер нема документа.

Овај случај бака Добриле може да буде наук многим људима који имају сличан проблем да се обрате “Праксису” који има неколико канцеларија у Србији и да од њих потраже помоћ. Добиће је сигурно јер знамо поуздано да су неким људима доносили документа и на кућне адресе.

М.М.К.

Брига косовско-митровачке Канцеларије Удружења породица киднапованих и несталих лица на Космету о свом чланству

ТЕШКА МАТЕРИЈАЛНА СИТУАЦИЈА

Канцеларија Удружења породица киднапованих и несталих на Косову и Метохији, лоцирана у Косовској Митровици на списку киднапованих и несталих лица имала је 45 људи. У међувремену је за ову протеклу деценију породицама предато седам тела која су пронађена у појединачним или масовним гробницама. Судбина осталих лица са списка је и даље неизвесна и Удружење улаже максималне напоре да се сазна било какав нови детаљ о њима.

Међу именима киднапованих и несталих лица има и оних који нису страдали на овом простору, али су њихови рођаци избегли у косовско-митровачки округ и ту пријавили своје нестале.

Иначе из Вучitrна је киднаповано шест лица, из Косовске Митровице 12, из Неродимља и Белаћевца по три, Гојбуље и Пантине по два, Приштине, Бањске, Недаковца, Гњилана, Лапушника, Таранце, Брстовика, Долца, Новог села, Међунског Истока, Дошевца, Кошутова, Котара по један, Кошара два.

Велики проблем представља брига за породице киднапованих и несталих, од којих неке живе у колективним центрима или плаћају скупе закупнине на неусловне станове, јер Удружење нема своје приходе. Донације су пресахле, па се све своди на помоћ Црвеног крста који помаже онолико колико добије хране и хигијенских средстава. У већини случајева су са овог простора киднаповани храниоци породица што још више усложњава и онако тешку материјалну ситуацију чланова овог удружења.

В.Б.

Нестанак Горана Миливојевића и Драгана Ковачевића

НЕПОУЗДАНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Драган Ковачевић (47) из села Злакуса код Ужица и Горан Миливојевић из Севојна радили су као возачи у предузећу "Ужичка млекара". Кренули су у Призрен да тамо одвезу млеко и млечне производе 23. јуна 1999. године и нестали на путу Косовска Митровица - Призрен. Звечан је био последње место где је виђен њихов камион марке мерцедес УЕ-166-200. Чим се сазнalo за њихов нестанак, алармирани су сви да их траже.

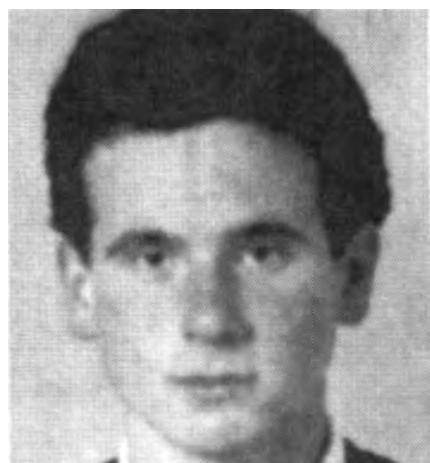
Њихов директор је ангажовао неког Кочовића, новинара и бившег припадника ДБ да их нађе и дао

Драган Ковачевић

му 10 хиљада марака за трошкове претраге. Кочовић је рекао директору да је он лично видео 94 српска затвореника у селу Душанову у некадашњем подруму пића. Сви су имали дуже браде и да је препознао двојицу возача. Друга информација коју је дао директору била је да су премештени на другу локацију или размењени за албанске затворенике (што није тачно јер размене било које врсте није ни било).

С.М.

Горан Миливојевић

Први роман Саше Миливојева

ДЕЧАК ИЗ ЖУТЕ КУЋЕ

Саша Миливојев је студент књижевности, аутор две збирке песама, а сада и романописац. Аутор је књиге која носи наслов "Дечак из Жуте куће" која обрађује исповест дечака, тада дванаестогодишњака који је преживео заточеништво на северу Албаније.

Миливојев, иначе колумниста "Правде" у интервјуу који је дао за овај лист, каже између осталог да се у његовом роману ради о тематици која има потенцијал да уздрма читалачку публику и ван наших граница. Пошто данас имамо проблем недостатка идеја, мада ми је рукопис већ заштићен, причаћу о томе када роман буде објављен. Дечак прича језива сећања на затвор и Жуту кућу, у којој су, на крају уклетог села, спроведени ратни злочини, вађење и кријумчарење органа српских цивила, који су киднаповани на подручју Космета 1999. године. Надам се да ће књига још више подстакнути тужиоце за ратне злочине да трагају за истином.

На питање да ли размишља о евентуалним негативним последицама те врсте уметничког ангажовања, са политичким импликацијама, Миливојев каже:

- Добро сам научио занат о приповедању, и сматрам да читалачка публика имаовољно разлога да ме подржи и не осуђује да ширим говор мржње, јер сам убеђени противник тога. Тај мој наводни "говор мржње" пласирали су политички неистомишљеници, које је погодило што на свој начин трагам за историјском истином и кривцима. Он наглашава да у роману мири две нације тако што уводи позитивног албанског јунака, старца Ибрахима, који је дечаку спасао живот и враћао га у Приштину. Љубав ће победити на крају, на необичан начин, и тако ћу ослободити приповедача, јунаке и читаоце од свих траума, страхова, лажи и мржње, а у томе је власнитна улога писца.

Ни након више од десет година није позната судбина отетих мештана из Неродимља

ШТА ЈЕ СА ОТЕТИМА?

Пред сам крај јула месеца, 1999. године село Неродимље код Урошевца било је нападнуто од стране екстремних Албанаца који су пљачкали куће и мирне мештанске одвођили у непознатом правцу, а да их касније никада нису пустили на слободу или вратили кућама.

Три сестре, Мирјана, Достана и Стојанка Милић одведене су из села 28. јула 1999. године и о њима се ништа

до данашњег дана не зна.

Куће су им опљачкане или узурпиране, остатак фамилија претеран ван Космета или смештен у прихватне центре а потрага за њима, безуспешна више од једне деценије.

А Мирјана, Достана и Стојанка су само део тужног списка киднапованих и убијених мештана села Неродимља.

Ништа се не зна ни судбина Веселина Лазића који је

нестао 1998. године, о Радмили и Милосаву Дабићу, Милораду Ђорђевићу и његовом брату Милошу, Динку Парлићу и четири старија мештанина за које се зна да су отети ли им нису уписана имена. Отети Миле Шумар је убијен, а тело Димитрија Шабића који се из Приштине вратио у Неродимље предато је породици 11. октобра 2002. године и сахрањен је у Јагодини.

С.М.

Нестанак Будимира Булића

СТРАДАО ЗБОГ ДОКУМЕНТА

Будимир Булић (47) радник Центра за социјални рад у Ораховицу решио је да са својом мајком напусти овај град. Отишли су у српско насеље да би сутрадан отишли ван Косова. Био је то 18. јун 1999. године.

У међувремену се Будимир сетио да није понео кесу са документима па се вратио у свој стан у улицу Пека Тепчевића 2/4. Дуго се задржао па га је уплашена мајка позвала телефоном да види шта је с њим. Јавио јој се и рекао да је кренуо. Међутим није дошао до мајке па је она сутрадан отишла до свог стана. На степеништу зграде видела је своје ствари, телевизор и још неке кућне апарате. Врата од стана била су широм отворена. Из суседног стана у коме је живео комшија Албанац који је био на привременом раду у Швајцарској чула се бука. Мислила је да се комшија Наип Соколи вратио из иностранства, закуцала је и из стана су изашла два унiformисана лица и два цивила. Почели су на њу да вичу питајући је како сме да долази код њих без дозволе.

Један од њих је насрнуо на њу, али му је она рекла да је доле чекају војници КФОР-а, а затим се бежећи од њих удаљила од зграде. Избегла је у Црну Гору. После неколико дана од нестанка тело Будимира Булића нађено је у месту Брњача. Било је обезглављено, па комшије нису дозволиле његовој мајци да га идентификује да не би доживела још један шок.

В.Б.

Нестанак Жарка Стаменковића

ВИЂЕН КОД МИЉЕВЦА

Враћајући се кући возач приштинске Поште Жарко Стаменковић (39) који је живео у селу Девет Југовића у општини Приштина нестао је без трага. Нико га на путу није видео нити је ико знао шта се са њим десило.

Било је то 22. јуна 1999. године. Породица је учинила све да га пронађе, обавестила КФОР, Црвени крст, све међународне организације које су се тада налазиле на Косову и Метохији, рођаке и пријатеље али резултата није било. Неко од познаница им је рекао да је његов аутомобил марке фолксфаген - поло тамно црвене боје са регистарским таблицама ПР-40-27 виђен у близини села Миљевац, али да не зна шта је са колима и Жарком даље било.

Нестанак Бранка Ђукића

ОДВЕДЕН У МАТИЧАНЕ

Бранко Ђукић (38) који је радио као портир у Студентском дому нестао је 15. јуна 1999. године када је помагао своме пријатељу Зорану око пресељења ствари. Утовар је завршен око пет сати поподне, и њих двојица су се разстали.

Један од Зоранових комшија видео је Бранка како великом брзином иде ка Матичану, оближњем селу код Приштине, и да су поред њега била два мушкарца, њему непозната. Бранков брат Славко чекао га је до 20 часова а онда његов нестанак пријавио КФОР-у. Ишли су заједно у то село, али га тамо нису нашли.

Невоље Милене Радевић

СИН УБИЈЕН, МУЖ ОТЕТ

Иван син Милене Радевић убијен са још његовим другова, а суђујући оијети у ъраду

За Милену Радевић (63), избеглицу из Пећи, без адресе, са бројем 168001502, невољама никад краја. Много је она несрећних догађаја пре- турила преко главе. Ништа не може да избрише њене губитке и тешке снове због којих се буди.

У скромној избегличкој соби у Каменову, крај Будве, чека је исељење. Око ње слике оних којих више нема. Син Иван Радевић, убијен је у пећком кафићу “Панда” 1998. године. Два албанска злочинца са маскама на главама, испалила су у кафић пун младости 40 метака.

Убијени су тада и Вукота Грозденовић, Зоран Стanoјevић, Иван Обрадовић, Светислав Ристић, Драган Трифовић.

Шест месеци касније нестао јој је муж Богдан.

- Рекли су ми да су га видели како га “учке” току на раскрсници где је требало да буду међународне снаге. Касније сам сазнала да је виђен у селу Јуник на граници са Албанијом, са стотинак људи у неком дворишту опасаном жицом. Албанац који је то пренео, познавао га је, али није смео да му се обрати.

Само што је Богдан отишао да потражи спас за породицу, у кућу јој је било комшија Есад Касумовић са својим шураком Албанцем, униформисан и наоружан. Тражили су оружје. Када су нашли пиштолј, ставили су јој у уста. “Још једном проговори и оде ти глава”, рекао јој је, а онда злокобно питао: “Још ти се муж није вратио?” Убили би је да није скочила са терасе другог спрата. Спасла ју је комшиница Рамиза Шола, кријући је у подруму своје куће, заједно са Миленином непокретном свекрвом коју је храбра Рамиза такође спасла, а онда послала зета да позове КФОР. Рамиза је плакала, није знала како да помогне... Нашли су поверљивог Албанца који их је пребацио до Пећке патријаршије, али тамо више није било никог. Стигле су у Црну Гору. У беранској болници лечена од повреда, питала се: “Зашто нисам осталла. Издала сам мртвог сина и несталог мужа”.

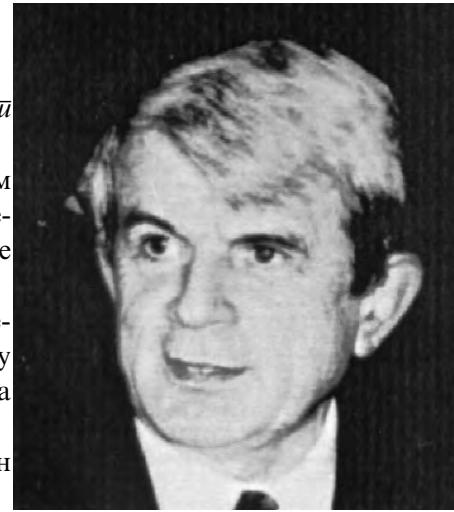
Свака голгота има почетак, нема крај. Тако је и било. Нова је тек почињала.

У Црној Гори нико није хтео несрећнике са Космета, њих 150 са 38 деце. Сва врата затворена. У Бечићима у одмаралишту Електродистрибуције из Краљева боравили су шест дана. Седмог су их избацили. Светле примери породица Бечић, Кажанегра и Кентера на чијим су имањима логоровали. Нуђен им је смештај у кућама без врата и прозора. Нису прихватили. Изгубили су статус расељених. И постали - нико.

На киши, тужна колона бауљала је приморјем. Неко се сетио приштинског одмаралишта “Рекреатурса” у Каменову, поред Светог Стефана. Ушли су у запуштене бунгалове. Онда је почeo рат за “спас” пропалог одмаралишта од бескућника. Тужио их је “њихов” Пећанац. Шест пута је полиција покушавала на силу да их избаци. Седмог пута ударили су на њих пендрецима.

Прошло је од тада седам година. Двадесет породица и даље живи у трошним бунгаловима без наде да ће им неко помоћи. Поново су добили позив на суд. Бизнис не зна за душу. Одмаралиште је процењено на 20 милиона евра. Судбина 20 тужних породица је неизвесно.

В.Б.

Радевић Богдан

На пијаци у Косовској Митровици 1999. године

НЕСТАО САФЕТ АЗЕМИ

Сафет Аземи је тог 22. априла 1999. године имао 30 година и тада је отет. Према изјави његове мајке нестале су му цигарете па је пошао на градску пијацу да их купи. Она му је рекла да успут купи брашно, по које је морао да оде у тамошњу продавницу. Отишао је у 11 сати, а пошто се није вратио ни после 17 часова, она је нестанак пријавила српској полицији, која је тада још обављала дужност на Косову и Метохији. Потрага полиције, родбине и пријатеља није дала резултате. Мада су прегледана сва места за која се сматрало да био он могао тамо да буде, није пронађен. Агонија његове породице и даље траје.

Томислав Јовановић страдао 1. новембра 1999. године

НИЈЕ ДОШАО НА ПОСАО

Тог 1. новембра 1999. године Томислав Јовановић (45) из Горњег села код Призрена кренуо је на посао, редовно као и сваки протекли дан. Радио је у предузећу “Призрен-превоз” и чувао је свој посао трудећи се да не касни и не изостаје са радног места. На посао није стигао а кући се никада више није вратио. Његова супруга Цвета одмах се обратила Црквеном народном одбору, касније КФОР-у, Црврном крсту и свим могућим институцијама за која је предпостављала да могу да јој помогну. Резултата није било.

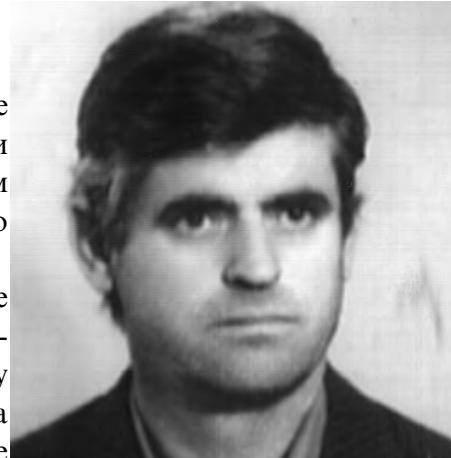
В.Б.

Страдање Велизара Ивановића

НЕСТАО У ГЊИЛАНУ

После бесомучне потраге за Велизаром Ивановићем чија је породица, рођаци, пријатељи и познаници “окренули и небо и земљу” да га нађу након киднаповања 9. јула 1999. године стигла им је вест које су се највише бојали. Обавештени су да дођу по његово тело.

Када је киднапован имао је 58 година. Тога дана нашао се игром случаја у Гњилану, граду у коме су групе наоружаних припадника ОВК хапсиле и отимале људе са улица, затварале их у интернат, мучиле их и убијале. О судбини након киднаповања Велизара Ивановића се мало зна. Које је муке преживео, и шта је све морао да истрпи док га је смрт стизала, мало има сведока. Није било преживелих да би о томе сведочили.

Велизар Ивановић

Ђорђе Стојчетовић из Штрпца нестао у мају 1999. године

ДА ЛИ ЈЕ СТИГАО У МАКЕДОНИЈУ?

Питање које постavlja породица никада није добило одговор

Када је нестао Ђорђе Стојчетовић је имао 44 године. Живео је у Штрпцу и у мају месецу 1999. године решио је да оде код пријатеља у Македонију. На аутобуској станици је 18. маја купио карту за Скопље али је враћен са границе јер му је истекла важност пасоша. Вратио се у Урошевац и на железничкој станици срео пријатеље Сокола и Јелену. Рекао им је да ће покушати да оде возом до Скопља. Успут им је дао цигарете да понесу његовом оцу. Од тада га нико од познатих није видео, а за његов нестанак брат је сазнао тек онда када су пријатељи код којих је Ђорђе намеравао да оде звали да питају што није дошао код њих. Његов брат Марко је одмах обавестио КФОР и Црвени крст о његовом нестанку, али резултата није било. Можда би га и нашли да се одмах сазнало да је нестао, али с обзиром да се Ђорђе никада није јављао где је и колико остаје, протекло време је учинило своје.

С.М.

Након киднаповања и
пуштања из затвора

АСЈЕ ИЗБЕГЛА У ТУРСКУ

Асје Алигипармак је радила у призренској фабрици лекова “Фармед”.

Била је Туркиња, и то је био довољан разлог да је наоружани припадници ОВК киднапују. Породица је у међувремену сазнала да се она налазила у приватном казамату где је мучена. Била је изложена свакодневном злостављању и тек уз неки договор са породицом она је пуштена из затвора. Истог дана се са целокупном породицом преселила у Турску

Још увек непозната судбина Ненада Прусаца

КИДНАПОВАНИ НИ ВИДОВДАНИ

Ненад Прусац (31) био је двоструки избеглица да није у међувремену киднапован. Из Хрватске се једва избавио 1995. године, а четири године касније на Косову и Метохији започето избеглиштво завршило се кобно. Кренуо је са Ђуром Бараћем такође избеглицом из колективног центра у Техничкој школи у Приштини да сачека камион са којим би отишао у Куршумлију. С обзиром да је избачен из тог центра и сместио се у хотел “Божур”, постигао је договор са аутопревозником да 28. јуна камион дође око осам сати.

Возач је каснио и Прусац и Бараћ одлазе од телефонске говорнице да провере је ли камион кренуо. Обојица су нестали између музеја и цамије. Један Албанац је посведочио да их је зауставила група Албанаца, угурала у кола и одвезла. Судбина Ненада Прусаца је до данас остала непозната, а истог дана када је отет, из хотела “Божур” избачене су све избеглице из Хрватске.

Нестали из Приштине

На Видовдан 1999. године

НЕСТАЛА ТРИ ПРИЈАТЕЉА

**Тело Миливоја Јеринића
пронађено децембра 2003. године**

Сенић Василије, Петровић Жарко и Јеринић Миливој живели су у Пећи и са неверицом су гледали шта се тог јуна 1999. године дешавало у граду. Улице су биле пуне њима непознатих људи који су возили велика кола са регистарским таблицама

Василије Сенић

Скадра, Тиране, Кукса, Тропоје и осталих албанских градова. Они који су се пешке кретали градом имали су

црне униформе, рукавице без прстију и оружје и понашали се као ослободиоци који су ушетали у град.

И тог 28. јуна 1999. године њих тројица били су у граду заједно, и заједно су нестали. Нико није знао како су и где одведени.

Након скоро три и по године посмртни остаци Миливоја Јеринића који је кад је отет имао 71 годину пронађени су код Суве Реке, а судбина Жарка Петровића (54) и Василија Сенића (63) је још увек неизвесна.

Миливоје Јеринић

На бензиској пумпи у Гњилану 1999. године

КИДНАПОВАНИ ДОК СУ ЧЕКАЛИ ДРУГА

Јовица Пауновић из Пасјана и његов зет Драган Ристић из села Горње Кусце пошли су 23. јуна 1999. године на гњиланску пијацу да купе поврће. Ако га тамо не нађу отићи ће до Бујановца. Код пријатеља Албанца Текија свратили су да се нешто договоре али он није био код куће. Оставили су поруку да ће га чекати код бензиске пумпе. То су и учинили, али су киднаповани пре него што се Текија појавио на заказаном месту. Њихове породице су пријавиле нестанак, тражили их где год су знали, прикупљале информације о њиховој отмици, али успеха није било.

Супруга Јовице Пауновића, Сунчица, испричала је да су јој сведоци рекли да су им на руке стављене лисице и да су угурали у неки чип, а да је "џета" којом су дошли у Гњилане украдена.

Сведок, човек који је био са њима а некако се спасио испричao је да су их возили према интернату где је био сабирни центар за ухапшene Србе и неалбанце тамо је било и деце, жена, трудница које су силоване, људи и жене су везивани за радијаторе и тучени. Четири собе у подруму биле су пуне заробљених Срба. Киднаповани су пребацивани са једне локације на другу да би им се изгубио траг.

Свастика Драгана Ристића, Крска је рекла да су звали КФОР и да су њихови припадници одмах дошли, али сем узимања изјава ништа није учињено.

Горње село код Призрена

ПОТРАГА ЗА СТАНИМИРОМ

Када је тог 13. јуна 1999. године нестао Станимир Јанићевић из Горњег Села код Призрена имао је 58 година. Био је то шок за његову породицу која је у првим тренуцима мислила да се накратко задржао код неких од својих многобројних пријатеља.

Потрага за њим почела је одмах кад су схватили да се нешто лоше десило јер никада до тада није ишао нигде а да се нејави породици или рођацима. Агонија породице Станимира Јанићевића и даље траје. Изгубили су до тада складан и спокојан живот а ови дани и ноћи од отмице за њих су постали очај, туга и ноћна мора.

С.М.

"Организовали смо протесте неколико дана. Тада су нам ранили три човека. Њихов мајор је рекао Јовициној мајци да она каже људима да се разиђу и да ће они бити пронађени и враћени кућама. Слагао је.

Ахмет Кадрију је дошао код Пауновића и рекао да су они пребачени у Албанију, да је видео Јовицу у зеленом оделу и да ради у Куксу. Нисмо ми све информације добијали само од Ахмета, то су нам причали и људи из мировне мисије".

Мајка Драгана Ристића Круна је рекла да је Ахмету Кадрију дала 23 хиљаде марака да јој помогне да врати сина, али све је било узалуд.

"Долазили су Американци у кућу, попију по коју ракију и причају ми приче да је сад добро, да је у Албанији, да је био рањен јер је покушао да бежи, да су га излечили и да је у логору у Бурелу". Новац је трајен и породици Јовице Пауновића, а особа за контакт је рекла да тамо има 280 киднапованих људи. Пауновићи су пристали да дају новац кад им доведу Јовицу. Овај договор наравно није испоштован јер Јовица није ослобођен.

Јовица Пауновић

Милорад Јовановић из Ђаковице никада није враћен са “информативног разговора”

ЗАТОЧЕНИК ХОТЕЛА “ПАШТРИК”?

Иако је на Видовдан 2003. године тело Милорада Јовановића, после четири године пострадања након киднаповања, добило своју вечну кућу, његова супруга Ката ни дан данас не може да прихвати чињеницу да се њима мирним грађанима Ђаковице десила толика несрећа.

Две велике куће у том граду вероватно су запеле за око неком екстремисти који је рачунао да ће убиством домаћина лако доћи до иметка, рачунајући на безвлашће које је тада владало.

У месецу јуну 1999. године који је означен као почетак масовног страдања Срба и неалбанца на Косову и Метохији у градове и села су се слили људи из Албаније, планинских забити, пљачкаши, киднапери и убице.

Припадници међународних снага КФОР-а су тим првим данима доласка на Космет благонаклоно гледали на екстремне Албанце и показало се у пракси да

нису реаговали када су Срби и неалбанци нападани јер “за то нису имали наређење”.

Управо зато екстремисти су могли да раде то што су радили да одређују “информативне разговоре”, да они одлучују кога треба убити, кога затворити у логор а кога после пребијања пустити кући.

Милорада Јовановића је човек, наоружан, са црном кошуљом и маскирним панталонама, одвео на информативни разговор. Приликом хапшења дивио се великој кући Јовановића. У дворишту у кући сина, подстанар је био др Зеф Комони, који није смео да реагује и стане у одбрану Јовановића, иначе пензионера предузета “Агими”.

Узалуд је Ката Јовановић ишла у касарну италијанских припадника КФОР-а, у штаб ОВК, резултата није било. Милорад није враћен са тог информативног разговора, а наводно нико од припад-

ника ОВК ништа није знао о њему.

Због све горе безбедносне ситуације и страха да ће је убити 25. јула она одлази у Патријаршију где су се склонили и остали Срби и неалбанци, а два дана касније је напустила Косово и Метохију.

У међувремену је срела једну жену која јој је рекла да у подругму хотела “Паштрик” има много заробљених Срба и Рома и да је вероватно међу њима и њен супруг.

У Ђаковици у кућама Јовановића живе албанске породице које и не помиšљају да се из њих иселе, или да их купе.

Ката Јовановић је жена у годинама и она не може да чека у недоглед да се нешто промени и да јој имовина буде враћена.

До сада, иако је пријавила узурпацију имовине резултата нема. Докле ће Јовановићи чекати на правду, показаће време. М.М.К.

Разјашњена судбина Милетића из Малог Трновца

ВЛАДА И ПЕРСА - УБИЈЕНИ

Када су наоружани припадници ОВК упали у кућу Владе и Персе Милетић у селу Мали Трновац код Бујановца и одвели их, како је навела њихова родбина, мислили су да ће их пустити и да је њихово одвођење грешка. Пријавили

су нестанак и у Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији. Окружно јавно тужилаштво у Врању им је доставило допис да је провером утврђено да су они убијени у ноћи између 20. и 21. јуна 2000. године у њиховој кући у Малом Трновцу. За њихово убиство кривични поступак је вођен против Љирима Јакупија из Бујановца и Шефкета Муслију из села Кончулј код Бујановца, против којих је то Тужилаштво покренуло кривични поступак због кривичног дела удруживања ради непријатељске делатности из члана 136 став 1, у вези члана 22, тада важећег КЗЈ као и кривичног дела најтежи облик кривичног дела тероризма из члана 139 став 2 у вези члана 125 у вези члана 22 КЗЈ.

Међутим, на основу Закона о амнистiji, против њих је обустављен потупак, и они су ослобођени и поново по том основу не могу бити поново суђени.

Треба напоменути да Перса и Владо Милетић су двоје од 14 лица колико је отето 2000. године. Десеторо је након “информативног разговора” пуштено а четворо, Влада и Перса Милетић из Малог Трновца, Зоран Станковић из Раковца и Зоран Томић из Лапоринца су се једно време водили као нестали.

М.М.К.

Одвели глувонемог Рома

ЈУСУФ ХАМЗА ОТЕТ ИЗ КУБЕ

Син и отац из породице Јусуфи из Ораховца само што су устали 18. јуна 1999. године у њиховој двориште упала су у седам сати двојица наоружаних и униформисаних припадника ОВК, док је трећи чувао стражу на капији. Један од њих имао је чин на раменима и док је говорио он је муцао. Тражили су им оружје, које они нису имали.

Отац Хамза Јусуф (35) био је глувонема особа и тражио је потврду односно уверење да не чује и да не може да прича кад су га они шчепали и кроз винограде га одвели у непознатом правцу. Син је одмах пријавио отмицу оца КФОР-у.

Кроз три дана код њих су дошла двојица Египћанина такође из Ораховца које је он знао по именима Бени и Диа. Рекли су му да дође у центар града по свога оца, који је лежао на улици. Није им веровао а и бојао се да иза тога стоји нека замка да и њега отму. Није отишао и тако је остао ускраћен за информацију како је страдао његов отац.

Судбина Љубисава Биочанина је и даље неизвесна

ЧУДАН НЕСТАНАК

Љубисав Биочанин (49) из Приштине живео је у Ситничкој улици број 43. Из безбедностних разлога прешао је са супругом да

Љубисав Биочанин борави привремено у Гранд хотелу јер је он радио у полицији као цивилно лице. Био је лаборант у криминалистичкој лабораторији, а то су знали многи Албанци па је могао бити убијен. На путу од посла до Гранд хотела, а то је раздаљина од пет-сотинак метара он је 22. јуна 1999. године нестао. Тражили су га свуда где су могли да предпоставе да би могао бити, пријавили његов нестанак КФОР-у али од тада па до данас Љубисаву Биочанину трага нема.

Како је нестао Раде Пилиповић?

СПОМЕНИК “БРАТСТВА ЈЕДИНСТВА” МЕСТО НЕСТАНКА

Жеља да се спаси имовина од отимачине Албанца тих дана кад је КФОР дошао на Космет коштала је живота многе људе. Сличну судбину многих Срба доживео је и Раде Пилиповић, који је нестао 4. августа 1999. године. Наиме, август месец, чини се достигао је кулминацију у пљачкама, убиствима, отмицама. Очito је било да Србима нема места на Косову и Метохији, а у Приштини поготово. Видећи да му је опасност од страдања све ближа, Раде Пилиповић одлучује тешка срца да оде из Приштине. Наручио је камион из Србије и са возачем се договорио да га сачека код споменика “Братства јединства”(какве ли ироније) и ту је нестао. Предпоставља се да су га отели Албанци који су га вероватно нешто питали на албанском, он их није разумео, и то што је Србин био је довољан разлог за његово страдање.

С.М.

Милорад Рашић отишао на кафу код Бајрама Злоноге и нестао

ЗЛНОГА ЂУТИ

Тај деветнаести фебруар 1999. године Милорад Рашић провео је већим делом дана у билијар-клубу који је био удаљен стотинак метара од албанског дела града. Кроз прозор је видео свог добrog пријатеља Албанца Бајрама Злоногу са којим је годинама радио у предузећу “Термовент”.

Изашао је из клуба да би га поздравио. Бајрам га је позвао да оду код њега на кафу, што је Милорад са задовољством прихватио. Никада се није вратио кући, нити га је ко видео да излази од Бајрама. Кружиле су разне приче где би могао бити тек његова породица је његов нестанак званично пријавила 25. фебруара 1999. године. Још увек није нађен.

Милорад Рашић

НА СУДУ ВРАНА (II део)

МАЊЕ СРБА-МАЊЕ БРИГА

је прикрије, мржња је била отворена и подстицана споља. То је један од разлога зашто сам решила да останем на Косову: да покушам да учиним нешто да повратим поремећену равнотежу. Заборавила сам на свој план да радим у Централној Америци. Сасвим случајно сам нашла на ситуацију у савременој Европи на прагу десетог века у којој се систематски крше основна људска права, где је један део становништва преконоћ постао нижи и од грађана другог реда - и то све на територији која је (бар у теорији) била под заштитом УН и НАТО-а. Упорно се наметало питање: како је могло да дође до таквог кршења основних људских права у протекторату Уједињених нација? Кога уствари Уједињене нације штите? Ко је изведен пред лице правде за трајно кршење људских права? нико! А када би се нашао неко да помене ова кршења и тежак положај Срба, њему се претило и само што га нису тукли.

Октобра 2000. године преšла сам у Приштину на рад у једној међународној хуманитарној организацији. Како је време пролазило а ја све више искуства захваљујући изласцима на терен - имала сам рђаву навику да излазим ван стриктно контролисаних граница своје канцеларије - почела је да се оцртава слика другачија од оне коју су нам представили. Гораждевац није био изузетак. Широм Косова Срби и други неалбанци били су изложени сличној дискриминацији. Бивало ми је све јасније да је међународна помоћ на Косову од самог почетка била резервисана за оне који су виђени као савезници Запада и које су медији прогласили за жртве. Срби и други неалбанци били су

кривци, и рад међународних организација на Косову одвијао се у сагласности са овим смерницама.

Многе су мере предузимане да би се одржао привид да су закон, ред, правда и људска права заштићени на Косову. Али све је то, без изузетка, био део димне завесе. Наизглед - све, у суштини - ништа.

Наše колеге Албанци су се трудали да систематски, могло би се рећи једногласно, представе једнострану слику по којој су Срби били кривци, а Албанци жртве. Да сам ја као

многи међународни радници остала учаурена у својој канцеларији и ослањала се само на месне албанске изворе и информације западних медија, које су ретко биле нешто више од чисте пропаганде, и ја бих одслужила свој рок на Косову, убеђена да је косовско питање црно-бела слика и да је "хуманитарна интервенција" НАТО-а не само оправдана, већ и једини начин да се успоставе мир и правда.

ЧИШЋЕЊЕ КОСОВА ОД НЕАЛБАНАЦА

Како је време пролазило а ја остала на Косову дуже него што сам икада и помислила, видела сам све више и више доказа да је извршена кампања етничког чишћења. Кад би Албанци или страници и поменули неки инцидент то је било у намери да га оправдају, говорећи да је сасвим природно очекивати известан број напада на Србе. Увек су порицали, одбијали да признају да се свуда око нас спроводи добро организована, далекосежна кампања да се Косово очисти од свих преосталих неалбанских заједница, нарочито у урбаним срединама. Чак и после координираног и врло добро организованог погрома од 17. маја 2004. године, који је захватио цело Косово, међународна заједница је очувала своју фасаду нормалности, порицања и прећутне политичке уступака. Чула сам како неки

Мржња према Србима била је опипљива, силовита и за мене шокантна. нико се није трудио да

правдају погром из 2004. године тиме што је албанско становништво “фрустрирано” и да је, будући фрустрирано, морало да поруши хиљаду дома и цркава и расели преко 4000 лица. Дан-данас у Обилићу, Грачаници, Угљару и Косовом Польу Срби из других делова Косова, расељени у мартау 2004. године, живе у контејнерима које су добили од руске владе.

Понекад су се пуштале гласине да би се одвратила пажња од стварних криваца или да би се Срби још више окривили. Те гласине су често биле апсурдне али су се ипак шириле и успут расле. А ширили су их највише представници међународне заједнице који су тек стигли на Косово. Снабдевање струјом било је слабо, искључења струје честа и то све због тога, говорило се, што Срби не плаћају рачуне за струју. И никоме од њих који су те гласине ширили није падало напамет да чак и када би сви Срби који су остали на Косову одбили да плате рачуне за струју, то не би могао бити узрок драстичног недостатка струје у покрајини, с обзиром да су у октобру месеца 1999. године Срби представљали мање од 10 % становништва. Сваке ноћи које сам провела у некој од српских енклава, одлазила сам на спавање при светлости свеће! Треба приметити да пре јуна 1999. године искључења струје на Косову готово да нису ни постојала.

Према другој причи која је колала сви предивни средњевековни манастири и друге светиње, којима се Косово с правом дичи, припадали су првобитно Албанцима док их Срби нису отели. Човек не мора бити стручњак за византијску црквену архитектуру да би схватио да су светиње као што су Дечани и Пећка патријаршија очигледно православног стила. Није тешко проверити чињеницу да су ови манастири задужбине српских краљева и њихов поклон српском народу.

ПРИСВАЈАЊЕ СРПСКИХ СВЕТИЊА

Тврђе да су манастири првобитно припадали Албанцима брзо су престајале чим бих упитала: "Ако је тако, зашто се онда Албанци толико труде да их униште?" На то питање никада нисам добила одговор.

Нисам остајала удобно и безбедно ушушкана у својој канцеларији, у друштву других међународних службеника, војника антисрпског крсташког рата. Обилазила сам неалбанска насеља, не само српска већ и ромска, као што је оловом загађен камп у Звечану за лица која је ОВК прогнала из јужног дела Косовске Митровице 1999. године. Обилазила сам и Горанце у Гори и Хрвате у Летници. После уласка КФОР-а и УН на Косово и одласка српских снага безбедности сви неалбанци су били жртве насиља. Оно што је почело у јуну 1999. године и достигло свој врхунац 2004. године може се само назвати терористичким ратом против невиних цивила, укључујући и Албанце који се нису слагали са ОВК и њеним вођама.

Насиље је било усмерено искључиво на цивиле: на мушкарце, жене и децу без обзира на узраст и физичко стање. То је био немилосрдан рат, рат терора и застрашивања у циљу прогона неалбанаца које су у извесним случајевима подстицали и потпомагали неки контингенти КФОР-а. Док су многа српска села била етнички очишћена, јужно од Ибра Срби и Роми били су претерани из свих градова. Страхотни су подаци о страдању у местима као што су Липљан, Обилић, Косово Полье, Чаглави-

ца, Витина, Урошевац и друга. Године 1999. Витина је имала више од 3.500 српских житеља. Годину дана касније остала је шака јада шћућурена уз цркву. У Урошевцу, пошто је око 1.000 њих провело читаву једну недељу сатерано у ограђен простор у центру града без икаквих хигијенских услова, Срби старије доби утоварени су у аутобусе и одвезени до административног прелаза у централу Србију.

Патње породице Николић

А за то време је ОВК дивљала палећи српске куће и убијајући сваког за кога су мислили да је Србин. Једна службеница Високог комесаријата за избеглице отишла је да им донесе лекове. Кад се вратила рекли су јој да су их амерички војници одвезли у њихове нове станове, односно у колективне цен тре у Бујановцу, у јужној Србији, у којима многи од њих и даље живе. То су они који су имали среће; они који су остали били су мучени, обезглављени, силовани и убијани.

Упркос непрекидних насртоваја, у Обилићу је до марта 2004. године успео да остане понеки Србин и Ром. Они су били мета руље која је дивљала и ту 17. марта те године, у дивљачкој кампањи етничког чишћења широм целог Косова, а нарочито у централном делу покрајине, у околини Приштине. Међународна заједница није бранила те обичне грађане. За време напада у Обилићу, када су многе српске куће биле спаљене, све жене из ромског насеља у Обилићу биле су скинуте голе и тако спроведене кроз руљу у којој су многи били наоружани. У Обилићу се налазио контингент британског КФОР-а. Британски војници су видели шта се дешава и нису интервенисали. Можда им је тако било наређено. Било како било, њихова неактивност била је истоветна са неактивношћу КФОР-а широм Косова. Војници КФОР-а нису ни покушали да заштите жртве насиља већ су само стајали по страни не предузимајући ништа. Други су побегли у своје базе. Било је и изузетака. За време погрома од 17. марта 2004. године, на сопствену иницијативу, војници ирског КФОР-а изишли су из своје базе у Липљану и спасли многе неалбанце у Обилићу.

Један пример страдања невиних нахи ћемо у породици Николић из Урошевца коју с поносом сматрам својим пријатељима. Оно што су они доживели је изванредан пример непопустљиве одлучности, стамености и храбrosti упркос свега што им је ужасна судбина доделила. Госпођа Данијела-Дани Николић, сада већ зашла у осамдесет, родила се у Словенији. Кад јој је било 18 година дошла је на Косово да посети свог оца, официра у Југословенској војсци са службом у Урошевцу. Ту је упознала свог будућег мужа. Венчали су се и остали да живе у Урошевцу. Данијела има две ћерке: Сантипу, која је архитекта, и Љиљану која је инжењер. Николићи су стара, угледна породица из Урошевца која је током година много учинила за развој тог града. Године 1999. Данијела је са ћеркама још увек живела у једном делу велике породичне куће - све остало су већ давно комунисти били конфисковали.

НА МЕТИ ОВК

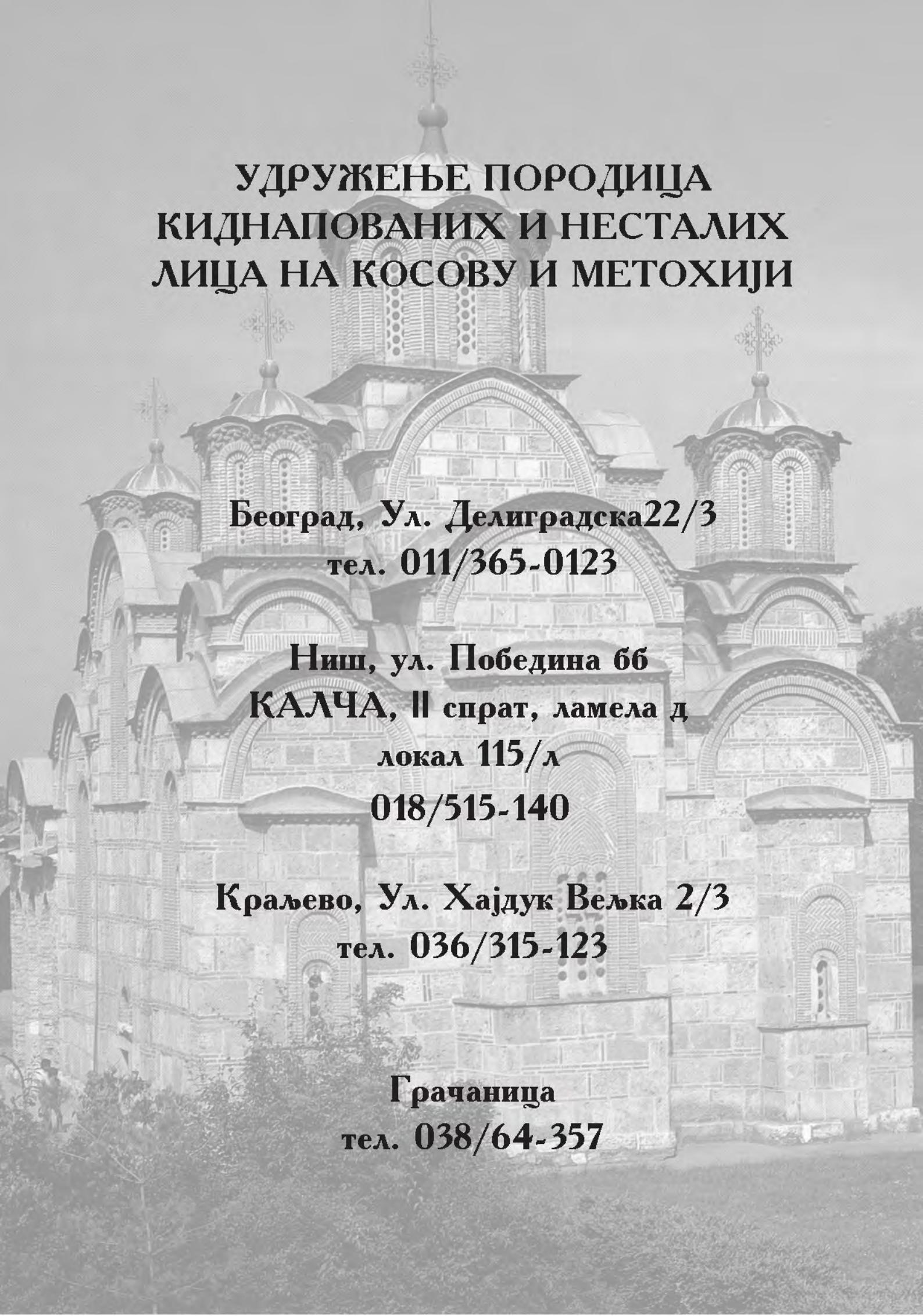
Ни њихове године, ни њихова потпуна немогућност да било кога угрозе није спречила да постану мета ОВК. Мада су избегле први напад на Србе у Урошевцу, у јуну и јулу 1999. године наоружани припадници ОВК су редовно улазили у њихову кућу и из ње износили шта су хтели. Све три су биле физички нападане; свима су зуби поломљени. Једино је Сантипа била здрава и у добром физичком стању. Љиљани су обе ноге биле одузете после аутомобилског удеса, а мајка Данијела је слепа. Сантипа је излазила да набавља храну, али су је неколико пута нападали и пребијали. Неко време их је штитио грчки КФОР који је поставио стражу пред улазним вратима њихове куће. Упркос свега, остале су у својој кући до погрома 17. марта 2004. године када је руља опколила кућу. Још постоји видео трака снимљена за време тог напада.

(Наставак у следећем броју)

Дело вандала

УДРУЖЕЊЕ ПОРОДИЦА КИДНАПОВАНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

**Београд, Ул. Делиградска 22/3
тел. 011/365-0123**

**Ниш, ул. Победина 66
КАЛЧА, II спрат, ламела д
локал 115/л
018/515-140**

**Краљево, Ул. Хајдук Вељка 2/3
тел. 036/315-123**

**Грачаница
тел. 038/64-357**

